

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

Stev. 12

December 1973

LETNIK XI

Ustanovitev TOZD - zgodovinski mejnik!

Ustavna dopolnila, sprejeta v letu 1971, posebej še XXI. in XXII. dopolnilo zvezne ustave, pomenijo zgodovinski mejnik v življenju in delu vsake delovne organizacije. Uresničenje teh pa odločilno potrjuje samoupravljanja kot nove družbeno-ekonomske kategorije, ko postaja neposredni proizvajalec resničen gospodar svojega dela in edini, ki bo razpolagal z njegovimi rezultati.

Tudi mi smo morali prehoditi dolgo pot in na njej prebroditi težave, da bi lahko ustavna dopolnila zaživela tudi

v vsakdanji delovni in družbeni praksi. Nastopil je torej čas odločitve!

Obširne priprave, ki so se

začele z ustanovitvijo komisije za ustanovitev TOZD, nadaljevale naprej s pripravo predhodnega materiala, o katerem smo že vsi razpravljali, nato z izvolitvijo delegatov ter pripravo analize in predloga samoupravnega sporazuma, končale pa s sprejemom obeh aktov in predlogov o ustanovitvi TOZD.

Vsi ti materiali so pred nami. Ostalo nam je še bistveno zaključno dejanje, da na zborih delavcev neposredno potrdimo analizo, sprejmemo sklepe o ustanovitvi TOZD, sklenemo samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo in s statutarnimi sklepi omogočimo, da bo TOZD zaživel kot temeljna celica združenega dela, potem, ko bo izvolila svoje organe upravljanja.

Ni bilo lahko! Delovna telesa in delegati so morali izbrati med različnimi možnostmi, proučiti vrsto nerešenih vprašanj, mnogokrat izbrati in oblikovati povsem nove praktične rešitve.

Poglejmo, kakšne so rešitve, katere delegati predlagajo zborom delavcev.

Iz obširne analize sedanjega stanja in bodočih predvidevanj izhaja, da bi naj ustanovili 4 TOZD — Tovarna glinice in Tovarna aluminija kot dve proizvodni TOZD (v sedanjem obsegu OZD Glinica in Aluminij) Vzdrževanje in Promet kot TOZD, ki opravljata storitve za vse TOZD. Vse štiri TOZD ustanovljajo delovno skupnost skupnih služb za opravljanje skupnih poslovnih funkcij na področju komercialne, finančno-računovodske, kadrovske-socialne, splošne, organizacijsko-načrtovalne in razvojne dejavnosti, dejavnosti tehnične kontrole in mehanske obdelave podatkov (ERC).

Na odločitev, koliko TOZD bomo ustanovili, je lahko bistveno vplivala le konkretna tehnologija in organizacija proizvodnje, vse drugo pa se je moralo tej podrediti. Organizacija proizvodnje in tehnologija sta dani, spreminjati ju ni mogoče. Obe TOZD — Glinica in Aluminij — sta zaokroženi delovni in tehnološki celoti. Samo ti dve ustvarjata naš proizvod — glinico in aluminij. Vse druge dejavnosti služijo tej proizvodnji. Obseg drugih dejavnosti, njihova velikost, opremljenost, organizacija itd., je od te proizvodnje

neposredno odvisna, z njo tesno in neločljivo povezana. Vse skupaj pa tvori organizacijsko in ekonomsko celoto — našo tovarno, v kateri se združuje delo vsakega delavca, povezano s skupnim interesom in medsebojno odvisnostjo. Pri organiziranju skupnih TOZD in skupnih služb je bilo odločilno stvarno stanje, t.j. dana tehnologija in sredstva vzdrževanja, prometa in skupnih služb, ekonomika in racionalnost opravljanja skupnih poslov.

Prevladujoče politično in pravno stališče v Sloveniji je, da se skupne službe ne morejo organizirati kot TOZD, ker jim manjka bistveni pogoj, t.j. merila za vrednotenje dela in s tem povezano — ugotavljanje dohodka. Takša merila pa so povsem možna in realna za Vzdrževanje in Promet.

Pri oceni pogojev, racionalnosti, ekonomike in drugih elementov, je bilo vedno neobhodno potrebno upoštevati celotno in realno stanje, ki ga imamo in je dano. Le na danem in znanem realnem stanju lahko gradimo višje oblike, jih razvijamo in izpolnjujemo, skratka: gradimo novo in boljše.

(Nadaljevanje na 5. strani)

RAZMIŠLJANJA

ob novem letu

Spet se izteka leto — leto, o katerem bomo morda govorili tudi v naslednjem letu, kajti trdimo lahko, da bo za nami leto naporov in prizadevanj, tudi leto težkih trenutkov in preizkušenj.

Prav to pa je tudi vzrok, da se bomo v nekaj kratkih vrticah spomnili vsega tistega za nazaj, kar nam je ostalo v najboljšem ali pa morda tudi v najslabšem spominu — no — za ene morda, za druge spet drugače, za vse skupaj pa je nesporno to, da smo pred novim letom naporov, izkušenj in tudi odgovornih nalog.

Če smo v prejšnjih letih ob tem času menili, da bomo svoje poslovno leto končali z do-

ločenim uspehom, pa tega za to leto domala zagotovo ne bi mogli trditi, predvsem še, če imamo pred očmi dejstvo, da nas je prav to leto prizadela težka redukcija električne energije, ki nam bo pustila težke posledice, o čemer je dovolj povedal naš glavni direktor ob tovarniškem prazniku in dnevu republike.

(Nadaljevanje na 6. strani)

SREČNO — ZDRAVO — USPEŠNO NOVO LETO 1974

predvsem, da bi v njem dobro gospodarili, dosegli novo kvaliteto pri notranji samoupravni organiziranosti kolektiva in pri nadaljnjem povezovanju podjetja s slovenskim in jugoslovanskim gospodarstvom

ŽELIJO

- vsem članom delovne skupnosti in njihovim svojcem
- vsem našim upokojevcem in njihovim svojcem
- sosednjemu kolektivu IMPOL iz Slov. Bistrice
- vsem našim zunanjim sodelavcem in poslovnim partnerjem

— Samoupravni organi podjetja — vodstva družbenopolitičnih organizacij podjetja — skupne službe in vodstvo TGA »Boris Kidrič« Kidričevo — Uredniški odbor Aluminija, glasila delovne skupnosti

Kako smo poslovali?

Iz tabel I. in II. je razvidno, kako smo poslovali v mesecu oktobru in novembru 1973 in v obdobju I. do XI. — 1973.

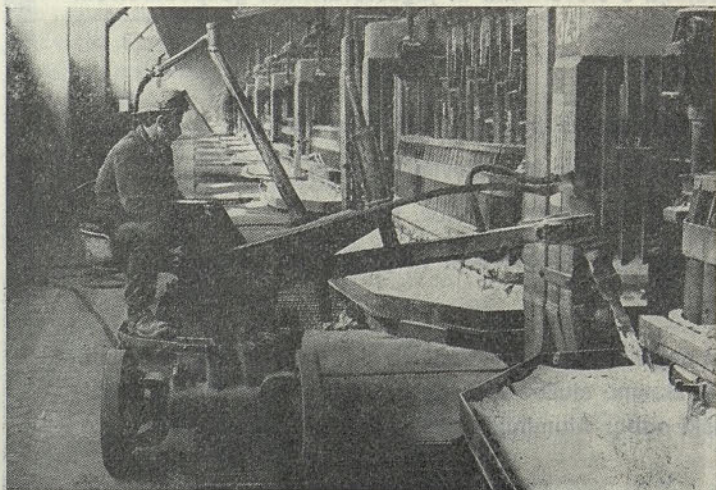
Indeks 1973/72 prikazuje odnos dosežene proizvodnje v obdobju I—XI 1973 napram enakemu obdobju lani.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

Obrat — mesec	Plan	Doseženo		
		v mesecu	kumulativno	1973/72
A. GLINICA				
1. Izluženo:				
Oktober	100	108,05	99,12	99,64
November	100	104,71	97,80	99,24
2. Kalcinirano:				
Oktober	100	118,07	99,76	98,80
November	100	86,61	98,49	97,08
B. ALUMINIJ				
3. Hala A:				
Oktober	100	—	84,73	86,35
November	100	—	77,12	78,65
4. Hala B:				
Oktober	100	104,28	103,74	106,90
November	100	106,85	104,02	107,27
5. Hala B/12 P:				
Oktober	100	119,92	119,29	71,40
November	100	114,84	118,89	71,65
6. Hala B/12 S:				
Oktober	100	92,74	87,58	
November	100	98,49	88,56	
7. Livarna				
Oktober	100	56,69	92,99	98,27
November	100	62,65	90,25	95,36
8. Anodna masa:				
Oktober	100	71,24	89,14	91,10
November	100	123,58	92,26	98,05

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — XI/1973.

	Plan	Indeks	
		November	I—XI/73
1. Za 1 tona glinice:			
— boksit	100	103,81	104,49
— Na OH	100	37,80	81,92
— para	100	104,76	105,78
2. Za 1 tona aluminija:			
Hala A: ne obratuje.			
Hala B:			
— glinica	100	100,00	98,96
— anodna masa	100	95,30	98,78
— kriolit	100	25,00	70,00
— fluorid	100	93,33	93,33
— el. energija-kemija	100	96,31	99,96
Hala B/12 P:			
— glinica	100	99,90	100,00
— anodna masa (bloki)	100	100,36	100,00
— kriolit	100	86,67	84,44
— fluorid	100	93,33	73,33
— el. energija-kemija	100	96,84	98,32
Hala B/12 S:			
— glinica	100	99,95	100,00
— anodna masa	100	98,78	98,78
— kriolit	100	95,00	92,50
— fluorid	100	76,67	70,00
— el. energija-kemija	100	95,78	102,44
3. Za tona anodne mase:			
— petrol koks	100	103,26	101,11
— katranska smola	100	94,30	97,90
— el. energija	100	99,10	103,38

Iz elektrolize B

Poslovni uspeh za 9 mesecev 1973

Iz podatkov periodičnega obračuna povzemamo nekaj važnejših podatkov.

A. Ugotavljanje dohodka:

Celotni dohodek 397.714.000 din ali 3,23% manj od 9 mesecev 1972. Porabljeni material 250.561.000 din ali 12,95% več od 9 mesecev 1972. Ostali stroški 33.523.000 din ali 3% manj od 9. mes. 1972. Amortizacija 23.313.000 din ali 11,5% več od 9 mes. 1972.

Če od celotnega dohodka odštejemo porabljena sredstva 302.788.000 din, ostane doseženi dohodek 94.926.000 din, ki je za 12% manjši od 9 mesecev 1972.

B. Začasna razdelitev dohodka:

Pogodbene obveznosti 6.477.000 din ali 0,66% več od 9 mesecev 1972. Zakonske obveznosti 5.773.000 din ali 71% več od 9 mesecev 1972. OD in drugi osebni prejemki 53.972.000 din ali 25,92% več od 9 mesecev 1972. Ostanek dohodka 28.702.000 din ali 48,82% manj od 9 mesecev 1972.

Gibanje celotnega dohodka:

Letošnji celotni dohodek je nižji predvsem zaradi manjše prodaje aluminija, zlitin in glinice. V 9 mesecih 1972 je bila odprodana tudi večja količina aluminija iz zalog.

Negativni vplivi na finančni rezultat:

- porast cen električne energije — za 12,50%
- porast cene premoga — za 5%
- podražitev prevozov na železnici — za 15%.

Stroški za porabljeni material so narasli za 13%. Vzrok porasta so v glavnem višje nabavne cene. Osebni dohodki so porasli zaradi povečanja vrednosti točke od 1,65 na 1,76, delno je vplivalo na obračun tudi neenotno izplačevanje v lanskem in letošnjem letu.

Ekonomski položaj se je občutno poslabšal zaradi redukcije električne energije v septembru, v oktobru pa je porasla cena mazutu za 62%.

Akumulativnost podjetja se bo do konca leta še poslabšala.

NEZGODE

ZA NOVEMBER

Meseca novembra se je poškodovalo 22 naših sodelavcev:

Prikaz ponesrečencev po OZD	na del. mestu	na poti
OZD Aluminij	7	2
OZD Glinica	4	
OZD Vzdrževanje in del. sredstva	7	
OZD Skupne službe	2	
SKUPAJ:	20	2

Število nezgod po vzrokih:

Stroji in strojne naprave s hibo	1
Ročno orodje	1
Višja sila	1
Nepravilen način dela	1
Nepredvidnost pri delu	12
Kršenje SVD predpisov	5
Nepredvidnost pri delu — 2 osebe	1

Število nezgod po virih:

Obdelovalni stroji	1
Ročno orodje, orodje na mehanski, ročni, pnevmatski ali električni pogon	8
Premog, koks, smola	1
Kamen, zemlja, opeka, beton	1
Les, obdelan in neobdelan	3
Železo, konstruk. in ves ostali mat. iz železa	3
Kislina, lug, para, voda	1
Delovna pota in prehodi	4

V novembru so se poškodovali naslednji sodelavci:

OZD ALUMINIJ

1. Miroslav Murko; pri odpenjanju prikolice od električnega vozička ga je oje prikolice udarilo po nartu desne noge, kjer je utrpel lažjo poškodbo.
2. Slavko Fišer; pri sprostitvi klešč ga je ročica za aretiranje udarila po sredincu leve roke, kjer mu je povzročila lažjo poškodbo.
3. Anica Majer je zaradi poledice padla s kolesa in si lažje poškodovala kolena obeh nog.
4. Vido Kavarič; pri vpenjanju železne posode z odpadnim materialom za dvigalo se je železna posoda v trenutku dviga premaknila in zadela ponesrečenca po stegnu desne noge, kjer je utrpel lažjo poškodbo.
5. Franc Skaza; pri delu s pnevmatskim orodjem je prišlo do nenadne okvare, pri čemer je utrpel na ustnicah lažjo poškodbo.
6. Francu Svenšku je pri delu pnevmatsko orodje zdrknilo z rok in ga zadelo po mezinu desne roke.
7. Rudi Lazar; pri ročnem prekladanju betonskih plošč je ena od armaturnih plošč prišla ponesrečencu rokavico z roko in ga pri nagibu potegnila na tla. Pri tem je na levi strani obraza utrpel lažjo poškodbo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Lep primer poštenja

23. oktobra 1973 je bil dan, kakor vsi ostali dnevi, za večino članov našega kolektiva, brez bistvenih sprememb. Za tovariša Antona Andrašiča iz enote Promet pa je bil ta dan črn, saj se ga bo spominjal vse življenje. Kajti: koliko mu je ta dan prinesel žalosti, toliko mu je naslednji — veselja in sreče, z dodatkom prepričanja, da so še pošteni ljudje v našem kolektivu.

23. oktobra je bil dan cepljenja proti gripi. Tega dne se je Franc Bratec, KV gliničar, zaposlen kot posluževalec rotacijskih filtrov v OZD Glinica napotil okrog 11. ure v obratno ambulanto, da bi ga cepili proti gripi. Ko je prišel iz obrata kalcinacije II pred obrat vparilnice, je zagledal denarnico, katero je pobral, površno pregledal njeno vsebino, katera je bila izdatna — 51.000 S din, vendar v njej ni bilo osebnih dokumentov lastnika denarnice... Denarnico je spravil skrbno v žep in se odpravil na cepljenje in nazaj na delovno mesto, na katerem je imel ta dan obilico dela, zato tega dne ni imel časa poizvedovati, kdo je nesrečni lastnik denarja.

Naslednji dan je temeljito pregledal vsebino denarnice, našel neko potrdilo in sliko lastnika, katerega je navidez poznal. Zato ga ni bilo težko najti, pa tudi celotna izmena v obratu je bila o najdbi že obveščena.

Težko je opisati trenutek, v katerem se je tovariš Anton Andrašič prepričal, da je izgubljeni denar, za katerega je bil prepričan, da ga ne bo več videl, imel v rokah. Francu Bratecu, doma iz Stojic 18, v vasi pri Borlu, pa se je odvalil kamen s sreča, kajti vrnil je najdeno tistemu, ki si je ta denar težko prislužil in mu je bil vir za preživljanje do naslednjega izplačila. Drugo humano dejanje je storil s tem, ko je odklonil nagrado za vrnjeni denar, nagrado, ki mu je sicer pripadala.

To, kar je storil Franc Bratec, je vredno pohvale in pozornosti; naj bo to svetel primer vsem ostalim, ki karkoli najdejo in so potem v dvomih, ali bi vrnili ali ne. Predvsem pa še tistim, ki vlamljajo v garderobne omarice in kradejo denar ali osebne predmete svojih delovnih sotovarišev.

T. M.

Od kovačnice do aluminijskega kombinata

IZ ZGODOVINE

Že v začetku 17. stol. so kovali v kovačnicah ob potoku v Bistrici različno orodje. Izko riščali so vodno silo pohorskega potoka in pričeli ustvarjati »boljše čase« za okoliške pre-

PROIZVODNJA, POSLOVNI REZULTATI IN NAČRTI ZA BODOČE

Ocenjujemo, da bomo v letošnjem letu proizvedli 33.300 ton izdelkov. Od tega bo livniški obrat imel približno

bo znašal približno 110 milij. din. Na področju izvoza bomo realizirali 13 milijonov dolarjev celotnega dohodka. Povprečni osebni dohodek na delavca bo znašal predvidoma 2.100 din.

ORGANIZACIJA PODJETJA IN SAMOUPRAVLJANJE

Oktobra letos smo izglasovali ustanovitev 8 temeljnih organizacij združenega dela in delovno skupnost za skupne strokovne službe.

Kot temeljne organizacije združenega dela so organizirane naslednje delovne enote: livarna, valjarne, stiskalnice, žičarna, Montal, vzdrževanje, investicije in družbena prehrana. Delovno skupnost skupnih služb sestavljajo naslednji sektorji: tehnični, komercialni, tehnična kontrola, finančni in kadrovske-spolni. V okviru delovne skupnosti so tudi štabne službe.

Vse temeljne organizacije združenega dela in delovna skupnost so že sprejeli statutarne sklepe in določili organizacijo samoupravnih organov na svojih področjih. Tako bomo imeli v vseh TOZD in delovni skupnosti od 9 do 12-članske delavske svete. Samo TOZD investicije ne bo imela delavskega sveta, ker ima prevažno število sodelavcev. Pri vsakem delavskem svetu bo tu

Impol Bistrica — Iz livnice

osnovna organizacija ZK s sekretarjem ali sekretariatom. Iz dveh TOZD, kjer ni dovolj članov ZK, se bodo ti vključili v osnovno organizacijo druge TOZD.

Sindikalna organizacija ima v podjetju tovarniški odbor sindikata. Osnovne organizacije sindikata z njihovimi odbori še popolnoma ne pokrivajo ustanovljenih TOZD; v osnovi je sklenjeno, da bo v vsaki TOZD in delovni skupnosti osnovna organizacija sindikata.

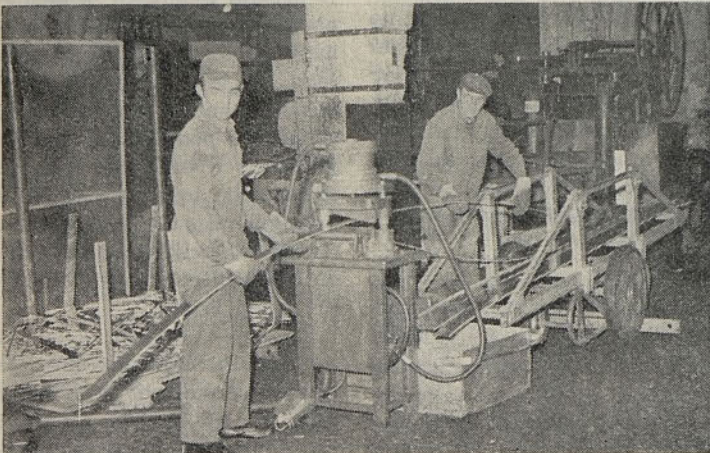
vodstvo podjetja težijo za povezovanjem aluminijske industrije v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Osnovni cilj združevanja je — bolje gospodariti, uskladiti proizvodne programe in organizirati sodobno poslovanje.

Želimo tako ustvariti celoto — od bazične proizvodnje do predelave, finalizacije in prodaje, doseči, da bo vloženo delo dalo čimboljše poslovne rezultate.

Organizacija ZK ustvarja v podjetju ugodno politično vzdušje za združitev s TGA Kidričevo.

O ZDRUŽEVANJU

Samoupravni organi, družbeno-politične organizacije in

Impol Bistrica — V žičnem obratu, pri pletilnem stroju

bivalce. Do leta 1825 so se kovačnice tako povečale, da moramo imeti to leto za začetek industrijskega podjetja, ki predeluje bakrene izdelke. To pomeni, da bomo leta 1975 slavili 150-letnico obstoja podjetja.

To podjetje se je dokaj naglo razvijalo in je bilo leta 1865 v tovarni zaposlenih že 100 delavcev. Lastniki tovarn so se hitro menjavali. Bilj so sami inozemci, zato so velike ustvarjene dobičke nalagali rajši v druga svoja podjetja v Avstriji in Nemčiji.

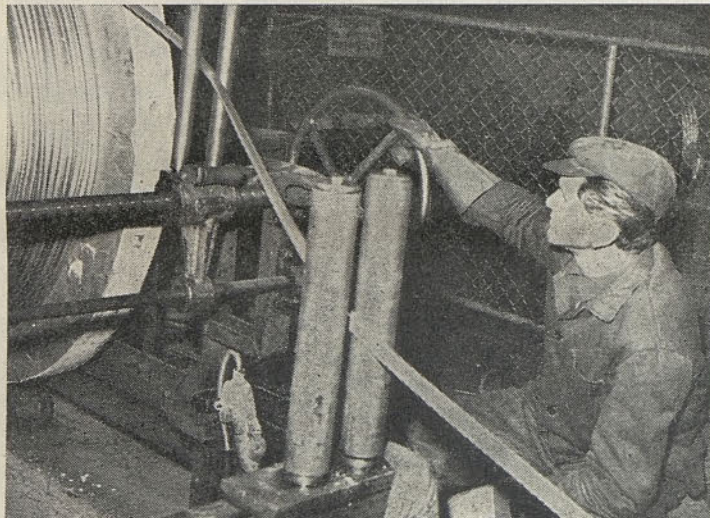
Po končani II. svetovni vojni, leta 1945, je podjetje bilo nacionalizirano in je prešlo v last države. Septembra 1950, ko je bil izvoljen prvi delavski svet, je tovarna prešla v upravljanje delavcev.

Do leta 1950 je podjetje predelovalo samo baker in njegove zlitine. V tem letu je pričela obratovati valjarne v Sevojni pri Titovem Užicu, zato je bilo podjetje prisiljeno preusmeriti svojo proizvodnjo na drugo kovino; pričeli smo predelovati aluminij in njegove zlitine.

Preusmeritev proizvodnje od bakra na aluminij je bila popolnoma končana leta 1960. Po tem letu zaznamujemo hitrejši razvoj, predvsem povečevanje kapacitet v stiskalniškem in pozneje v valjarniškem obratu.

20.000 t proizvodnje, valjanih proizvodov predvidevamo 18 tisoč ton, stiskanih 9.000 ton, izdelkov iz žic pa 5.000 ton, a različnih gradbenih elementov bomo vgradili približno 500 t.

Nekaj več kot polovico proizvodnje izvažamo — v večini

Impol Bistrica — Razrez al-trakov

na področja s konvertibilno valuto.

V letu 1980 predvidevamo, da bomo proizvedli 58.000 ton različnih izdelkov.

Pričakujemo, da bomo letos dosegli 567 milijonov din celotnega dohodka. Naš dohodek

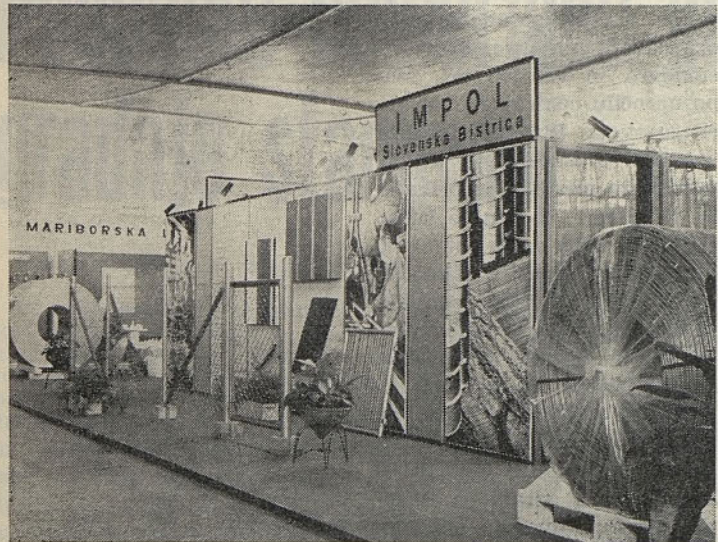
di od 4 do 5 komisij ali odborov; ti bodo reševali operativne naloge s področja samoupravljanja. V vsaki TOZD in delovni skupnosti bo tudi 5-članska komisija delavske kontrole.

Pripravljen je že tudi predlog samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v organizacijo združenega dela. Na ravni delovne organizacije bomo imeli delavski svet, štel bo 45 članov, sestavljen pa naj bi bil iz 9 delegacij. Ob njem bo več odborov; ti bodo reševali določene operativne naloge. Za vse podjetje naj bi bila organizirana komisija delavske kontrole — 9 članov in 9 namestnikov.

DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE V DELOVNI ORGANIZACIJI

Osnovna organizacija ZK je na zadnji volivni konferenci spremenila svojo organizacijo. Na ravni podjetja je izvolila svet, vsi komunisti v podjetju pa bodo sestavljali konferen-

Osnovna organizacija je sklenila, da bo v vsaki TOZD in delovni skupnosti organizirana

Impol Bistrica — Z velesejma

NEZGODE

(Nadaljevanje z 2. strani)

- Anton Kukovič je pri vožnji z mopedom ob prehitovanju vprežnega voza zavozil na rob cestišča. Pri padcu si je lažje poškodoval zapestje leve roke.
- Ivanu Lebarju se je med vožnjo s kolesom utrgala veriga, zaradi tega je padel po cestišču in si lažje poškodoval obraz.

OZD GLINICA

- Jože Emeršič je menjaval olje v prenosnikih I. vrste avtoklavov v separaciji. Pri odvijanju vijakov mu je spodrsnil ključ, zaradi tega je z roko udaril po parni cevi. Utrpel je lažjo opekline v zapestju leve roke.
- Branko Arklinič; pri kaluženju parnega kotla je pri sestopu nerodno stopil in si poškodoval gleženj desne noge.
- Štefanu Nahbergerju je pri demontaži Kelly filtra oziroma okvirja št. 7 padlo strjeno blato v desno oko. Utrpel je lažjo poškodbo.
- Martinu Mojzerju je pri pregledovanju PV prenosnika v beli filtrirnici priletel drobec hidrata s podesta v desno oko. Utrpel je lažjo poškodbo.

OZD VZDRŽEVANJE IN DELOVNA SREDSTVA

- Janez Horvat; pri dviganju tračnic z ročnim dvigalom ga je pri spuščanju udarila ročica za dvig. Pri tem je utrpel lažjo poškodbo na palcu desne roke.
- Ludviku Arnušu je pri prenosu zdrsnil odrski plošč iz rok in mu padel na levo nogo. Utrpel je poškodbo na palcu leve noge.
- Janezu Bežaku je pri menjanju gumi tesnila spodrsnil nož. Utrpel je poškodbo na palcu leve roke.
- Janez Lajh; pri zbijanju matice z vijaka se je s kladivom udaril po roki. Pri tem je utrpel poškodbo na palcu, sredincu in mezincu.
- Vinko Klemenčič je odpiral sod za stekleno vodo. Pri tem mu je padel tujek v levo oko. Na očesu je utrpel lažjo poškodbo.
- Franco Ciglarju je pri razkladanju železnega odra z vozička brizgnila s tal kapljica luga v levo oko.
- Alojz Mlinarič; pri montaži fleksiblov ga je sodelavec nehote udaril s kladivom po glavi. Utrpel je poškodbo na desnem očesu.

OZD SKUPNE SLUŽBE

- Anton Lesjak; pri čiščenju gozda mu je spodrsnilo, zaradi tega je padel in si pri padcu poškodoval dlan leve roke.
- Rozalija Horvat; pri rezanju mesa ji je nož spodrsnil, zaradi tega se je vrezala v kazalec leve roke. Utrpela je lažjo poškodbo.

pospešiti usmerjano individualno gradnjo stanovanj

V zadnjem obdobju sta bili dve seji centralnega delavskega sveta: 14. redna seja — 16. novembra 1973 — in 15. redna seja — 7. decembra 1973.

Na 14. redni seji je centralni delavski svet najprej razpravljal o proslavi tovarniškega praznika in dneva republike. Sklenil je, da bo proslava 20. novembra 1973 ob 13,30 v restavraciji Kidričevo. Zaradi tega lahko dnevna izmena preneha z delom tega dne ob 13. uri — s tem, da je za vse delavce, ki bodo takrat prenehali z delom, obvezna udeležba na proslavi.

Po običaju so tudi letos dobili člani delovne skupnosti, ki so deset let v podjetju, spominska darila — ure. Centralni delavski svet je odobril nabavo 69 moških in 7 ženskih ur v skupni vrednosti 86.700 din v breme sklada skupne porabe.

Vsako leto osnovna organizacija sindikata povabi na srečanje vse upokojene našega kolektiva. To je storila tudi letos. CDS je odobril 17.700 din izredne dotacije osnovni organizaciji sindikata za pogostitev upokojenecv.

Program proslave ob tovarniškem prazniku in dnevu republike je sprejel odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu.

— Polletno poročilo službe varnosti pri delu

Člani centralnega delavskega sveta so se seznanili s šestmesečnim poročilom službe varnosti pri delu in ga potrdili.

— Imenovanje predstavnika v splošno vodno skupnost

Gvidon Šalamon, dipl. iur., je odšel iz našega podjetja, zato ga je centralni delavski svet razrešil kot člana skupščine splošne vodne skupnosti Drava — Mura Maribor. Za novega člana te skupščine je imenoval Adolfa Simoniča, diplomirane inženirja.

— Vprašanja in odgovori

Marjan Gorčenko in Ivan Kodrič, oba dipl. inženirja, sta naslovila na centralni delavski svet vprašanje, koliko sredstev je TGA pridobila na račun razlike med obračunanimi in vplačanimi obveznostmi na podlagi Zakona o omejitvi dohodkov od davkov in prispevkov iz gospodarstva in omejitvi stopenja prometnega davka — po devetmesečnem obračunu. Na to vprašanje je pripravila finančna služba obširen odgovor, katerega jima je posredoval centralni delavski svet.

Ob koncu tega poročila je naslednja zanimiva ugotovitev: »Če že ugotavljamo znižanje stopnje prispevkov in davkov v letu 1973, moramo sočasno tudi poudariti, da so se nekateri prispevki zvišali. Omenil sem že osnovni prispevek za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, pa prispevek za otroško varstvo — teh smo vplačali za 9% več kakor prejšnje leto — in povišanje stanovanjskega prispevka od 4% na 6%. Povišani prispevki in še dosejaj nerazčiščeni davek iz dohodka so zadostna kompenzacija za znižane ali omejene prispevke do lanske višine, o

katerih je toliko govora in ki naj bi razbremenili gospodarstvo.«

— Pritožba

Po nazpravi o pritožbah Dragana Vučića, dipl. ing., Marjana Gorčenja, dipl. ing. in Ivana Kodriča, dipl. ing., je centralni delavski svet ugotovil, da so ob sklenitvi delovnega razmerja bili informirani, da jim pripada osebni dohodek po takratnem veljavnem pravilniku, kar potrjujejo izdane odločbe, na katere se niso pritožili v predpisanem roku. Centralni delavski svet zaradi tega njihovim pritožbam ni ugodil.

— Povrnitev stroškov šolanja

Na predlog osnovne organizacije ZK je centralni delavski svet odobril Jožetu Seguli in

— ure bolniškega staleža ne pridejo v poštev za obračun, ker so obračunane že dokončno na osnovi povprečnega osebnega dohodka za leto 1973,

— izplačilo tega dela osebnega dohodka mora biti opravljeno skupaj z izplačano akontacijo za november 1973.

Ob koncu seje je glavni direktor podal poročilo o energetske situaciji. To poročilo smo objavili v informaciji s te seje; ta je bila razmnožena v 1500 izvodih in so jo tako dobili domala vsi člani delovne skupnosti.

5. izredna seja je bila sklicana predvsem zaradi odobritve sredstev za obnovo 11 elektrolitskih peči v hali A. Sredstva za obnovo teh peči je bilo potrebno odobriti v breme investicijskih sredstev zaradi tega, ker ni na razpolago dovolj sredstev za ta dela iz naslova investicijskega vzdrževa-

bi pravilnika o dodeljevanju stanovanj. Menil je, da bi v pravilniku moralo biti določilo, po katerem bi lahko dodelili stanovanje tudi takšnemu članu delovne skupnosti, ki živi v izredno težavnih stanovanjskih razmerah, vendar zaradi prednostnega reda stanovanja ne more dobiti. Odbor je uvedel postopek za tako dopolnitev pravilnika, člani delovne skupnosti pa niso k temu imeli pripomb. Centralni delavski svet je zaradi tega dopolnil ta pravilnik z naslednjim tekstom:

»Centralni delavski svet lahko izjemno dodeli stanovanje tudi delavcem, ki živijo v izredno težkih stanovanjskih razmerah. Predlog za tako dodelitev da centralnemu delavskemu svetu organ, ki je pristojen za razdeljevanje stanovanj.«

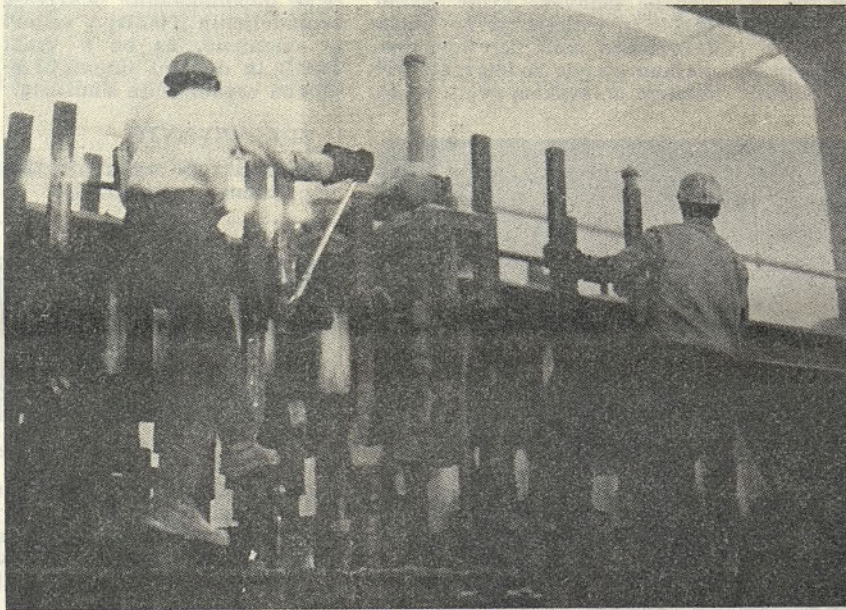
manj kot 10.000 din, zlasti, če to sam želi.

Pri VI. natečaju je nastal spor pri tolmačenju določil 9. člena, ki omejuje vsoto zemljiškoknjižnih bremen. Dilema je nastala v tem, ali so mišljena samo zemljiškoknjižna bremena, ki so nastala zunaj podjetja, ali je treba prišteti tudi posojila, katera je kdo dobil od našega podjetja. Potem, ko je odbor uvedel postopek za spremembo tega določila, so s pripombami člani kolektiva organi upravljanja predlagali, da bi omejitev zunanjih kreditov sploh črtali.

Centralni delavski svet je sprejel spremembe pravilnika tako, da po tretjem členu ni več minimalne omejitve za dodelitev posojila; po četrtem členu bo v bodoče potrebno s pogodbo določiti rok, v katerem bo član delovne skupnosti izpraznil stanovanje oziroma dogradil hišo, če dobi posojilo; v devetem členu je črtano določilo, po katerem je bila določena vsota zemljiškoknjižnih bremen ovira za dodelitev posojila v našem podjetju.

— Program za stanovanjsko izgradnjo

Odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu je na zadnji seji obširno razpravljalo o problematiki stanovanjske izgradnje. Centralni delavski svet je sprejel predloge odbora in sklenil, da sprejema rebalans programa stanovanjske izgradnje do leta 1976 — tako, da je v prihodnjih letih namenjen enak znesek za usmerjano individualno graditev in individualno graditev, razen v letu 1974, ko je namenjenih več sredstev za kreditiranje individualne graditve. Nadalje je CDS razpisal VII. natečaj za dodelitev posojila za izgradnjo in nakup stanovanjskih hiš. Po tem natečaju je na razpolago 2.750.000 din. Razpisal je tudi III. natečaj za dodelitev posojila za rekonstrukcijo hiše ali stanovanja. Po tem natečaju je na razpolago 250.000 din.

Klinarja

nja, od koder normalno finansiramo obnovo elektrolitskih peči. Centralni delavski svet je v ta namen odobril 1.810.997,20 din.

— Spremembe pravilnika o delitvi osebnih dohodkov

Centralni delavski svet je dopolnil pravilnik o delitvi osebnih dohodkov tako, da je dodal za 4. členom novi člen, ki ureja priznavanje izobrazbe delavcem, ki so premeščeni po potrebi dela. Spremenil je 31. člen, ki določa, da bodo v bodoče znašale dnevnicke in nočnine za delavce, ki so na službenem potovanju v istem kraju več kot 30 dni, toliko, kot je maksimalno določeno s samoupravnim sporazumom.

— Sprememba pravilnika o dodeljevanju stanovanj

Odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu je uvidel potrebo po spremem-

— Sprememba pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš — iz sklada skupne porabe

Spremembo pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe je uvedel odbor za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu po naročilu centralnega delavskega sveta. Pri dodeljevanju kreditov proslcem, ki drugič prosijo za posojilo, je prihajalo do dileme, če jim je lahko odobrena nižja vsota kot 10.000 din, ker je pravilnik določal, da je najnižja vsota posojila 10.000 din. S spremembo pravilnika je črtano to določilo, ker je logično, da nekomu, ki gradi hišo in prvič prosi za posojilo, nima smisla dati manjšega posojila kot 10.000 din, po drugi strani pa je zopet nerazumljivo, da nekomu, ki drugič ali tretjič prosi za posojilo, ne bi mogli dodeliti

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ustanovitev TOZD - zgodovinski mejnik!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Povsem razumljivo je, da nihče danes ne more trditi, da je ta predlog edino možen in najboljši. To bo pokazal šele jutrišnji dan, ko bomo analizirali prakso in gradili na izkušnjah prehojene poti. Organiziranje TOZD je stalno odprt proces, odvisen od resničnega življenja. Vsak čas so možne spremembe, razširitve, zožitve, ustanavljanje novih TOZD, opuščanje TOZD itd., če so za to izpolnjeni ustavni pogoji, pri čemer pa sprememba ne sme in ne more biti v škodo drugim organizacijskim delom podjetja.

Menim, da je analiza dobro pripravljena in daje vsakemu dovolj kvalitetnih podatkov za odločanje. Vsa merilna razmerja temeljijo na dejanskem stanju, kakršno izhaja iz dokumentov finančno-računovodske službe. Odločno moramo zavrniti vsak sum, da so podatki prirejeni ali da ne odražajo stvarnega stanja in podobno. Povsem razumljivo je, da ni mogoče pismeno objaviti vseh natančnejših podatkov, ker to ne bi bilo v skladu s čuvanjem poslovne tajnosti.

Poleg analize, katere rezultat bo sklep o formiranju TOZD, je najvažnejši akt — samoupravni sporazum o združitvi. Tega so kot predlog sprejeli delegati v besedilu, katerega je dobil vsak član delovne skupnosti. Sporazum postaja sedaj temeljni akt, tako TOZD kot podjetja. Vse drugo izhaja iz sporazuma. Ta je izraz volje delavcev, zato ga morajo sprejeti s posebno dvotretinsko večino, določeno v zakonu. Podpišejo pa ga posebej pooblašeni delavci. Šele s podpisom je sporazum dokončno sprejet.

Sporazum je narejen po predlogu za 4 TOZD in delovno skupnost splošnih služb.

Temeljna načela, ugotovljena v sporazumu, so osnovni cilj in smoter povezovanja solidarnosti in medsebojne odvisnosti. Skupno je vse, kar je bistveno za enakopraven položaj vseh delov.

Skupni organi so delavski svet, trije sveti kot kolegijski izvršilni organi, odbor delavske kontrole in notranja arbitraža. Vsi organi so delegatski z dveletno mandatno dobo. Člani DS in odbora delavske

kontrole bodo voljeni na neposrednih in tajnih volitvah v TOZD oziroma v skupnih službah. Vsi člani organov iz ene TOZD sestavljajo delegacijo te TOZD in odgovarjajo delavcem.

Poleg sporazuma ima podjetje še statut in druge splošne akte.

Odnosi med TOZD in skupnimi službami bodo urejeni s posebno pogodbo. TOZD so dolžne skupnim službam priskrbeti potrebna sredstva za osebne dohodke, skupno porabo in materialna sredstva za delo. V notranjem poslovanju je vsaka TOZD popolnoma samostojna in enakopravna; ima svoj statut in splošne akte.

Samostojnost in enakopravnost — je temeljno načelo medsebojnih odnosov.

Vsaka TOZD je dolžna upravljati s sporazumom določeno dejavnost na eni, pa naročati dejavnost pri TOZD, v katere področje spada določeno delo, na drugi strani.

O bistvenih zadevah, navedenih v sporazumu, lahko odločajo TOZD le sporazumno; preglasovanja o teh zadevah ni.

Delavec ima enak položaj v vsaki TOZD oziroma skupnih službah.

Medsebojni ekonomski odnosi temeljijo na tržnih načelih, kjerkoli je to mogoče, drugače pa na dogovorjenih stališčih, izraženih v letnem gospodarskem načrtu, razvojnem programu in delovnih planih.

Vsak delavec in vsak organ je dolžan spoštovati sporazum in se po njem ravnati. Za kršitve sporazuma so predvidene tudi sankcije, katere izreka notranja arbitraža.

Sporazum je lahko dopolnjen in spreminjan po postopku, ki velja za njegov sprejem.

Sporazum moramo vsi dobro preučiti, da ga bomo lahko razumeli in tudi spoštovali, saj je to osnovna listina medsebojnih razmerij. Najbrž ne bo vsakomur vse takoj razumljivo. Na sestankih pred sprejemom in na zborih si bomo morali posamezne določbe obrazložiti.

Napočil je torej čas za končne odločitve, ko sprejemamo akte o naši organiziranosti in medsebojnih razmerjih. Noben akt sam po sebi ne bo uresni-

čil ničesar, če tega ne bomo uresničili sami. Povsem razumljivo je, da se velike stvari — ustanovitev TOZD in sprejem sporazuma — torej takšne velike stvari ne uresničujemo same po sebi, če jih ne uresničujemo ljudje. Zaradi tega moramo biti odločni, tisto, kar bomo sprejeli, tudi uresničiti. Ne bo vedno lahko, pa tudi brez težav ne. Toda nobena težava ni nepremagljiva, če smo enotni in solidarni in če se zavedamo, da si naš jutrišnji kruh pripravljamo že danes.

Potrebno je tudi vedeti, da nismo vsi — za vse. Tiste, ki bi hoteli vsiliti rešitve, nesprenjemljive za naše razmere in nasprotno duhu in vsebini sedanjih zgodovinskih odločitev, moramo odločno zavrniti, nánje pokazati in jih onemogočiti.

Odločitve bomo sprejemali na zborih, katerih se bomo morali udeležiti prav vsi, da bo lahko vsak zavestno uresničil svojo temeljno pravico in dolžnost — soodločati skupaj z drugimi.

-ik

Koliko TOZD?

Vsakodnevno je v pogovori članov našega kolektiva prisotno vprašanje: koliko TOZD bomo imeli v kolektivu? Koliko bi jih naj bilo? Kaj nam bodo prinesle TOZD boljše od tega, kar imamo danes, itd.

Ze na zborih članov kolektiva v OZD Glinica je bilo izglasovano, da bi naj bilo naše podjetje kot celota ena TOZD. Takrat morda več ali manj zaradi redukcije električnega toka. V eni od številč Aluminija je pisec enega od člankov posvetil temu vprašanju in ocenil tako mnenje o eni TOZD za celotno podjetje kot nesprenjemljivo. Ker za vsako novo stvar, katero nekje uvajamo, vlada nezaupanje, bi bilo prav, da bi te stvari nekdo osvetlil z vseh zornih kotov; tako bi bila odločitev neprimerno lažja.

Ne bi rad s svojim pisanjem bil »opozicija«. Vendar bom podal na to nekaj svojih mnenj in pripomb ostalih članov kolektiva, s katerimi sem razpravljaval o omenjeni stvari.

Nedvomno je, da se nam ponuja v TOZD široko odločanje o odločitvah in sadovih našega dela. Vprašanje pa je, če smo za to dovolj sposobni? Bomo lahko vse delali zraven tega dela, katerega že opravljamo? Ali bomo za dodatna dela, katera bodo prinesle TOZD, potrebovali nove strokovne kadre (te bo namreč treba plačati), dodatno tehnično opremo itd. Bomo sposobni vse to plačati, če že sedaj ni dovolj denarja. Vsaj v Glinici ni akumulacije, ki bi lahko prenesla še večje obremenitve. Drugo, kar je v TOZD: obveznosti do podjetja ostanejo enake, regulirali bi jih naj s samoupravnimi sporazumi. Katere je treba torej napisati ali prepisati od tistih, katere že imajo?

Pred leti so to delali s statuti podjetij in na ta račun so nekateri upokojeni in drugi pravniki zaslužili ne ravno male denarje. Z dogovorom bi naj bila regulirana osebni dohodek med TOZD in čisti dohodek TOZD, ki čistega do-

hodka ne bi ustvarila, bi ga bila deležna iz solidarnostnega sklada v okviru podjetja. Vse to je lepo in prav. Vprašanje pa je, če bi katera TOZD bila pripravljena več let zapovrstjo »hraniti« drugo, če tako preprosto imenujem — solidarnost. Ne obstaja tukaj velika možnost za medsebojne spore, za prehode kadrov, ukinjanje proizvodnje, ki trenutno ni rentabilna.

Vem, da bi imeli sporazum, ki bi urejal prehod kadrov iz ene v drugo TOZD, vendar je ta sporazum zelo možno tudi izigravati. Posledice tega pa bi nosili tisti, ki niso krivi, da na njihov proizvod vlivajo zunanji faktorji, na katere nimajo sicer sami nobenega vpliva. Dosti manj vprašanj o TOZD bi bilo, če bi pri nas izdelovali serijske proizvode in bi delitev in obračun opravljenega dela bila možna in tudi lahka.

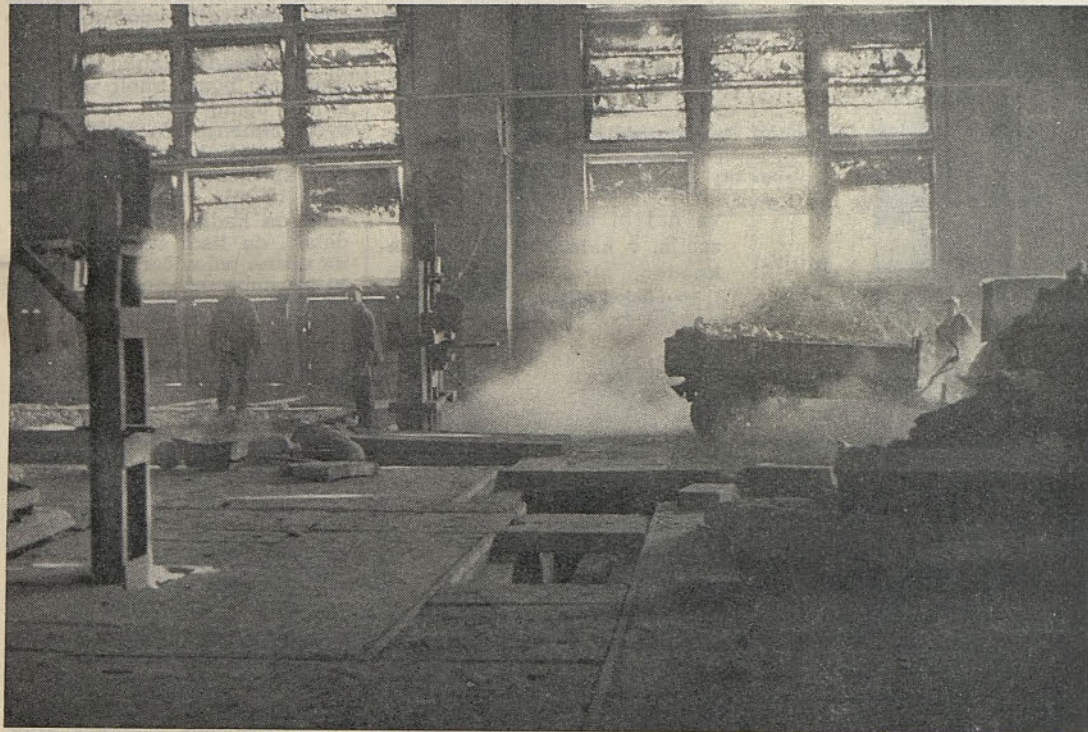
V našem primeru smo tako tesno povezani med seboj kot veriga; če en člen verige odpove, vsi to čutimo, ne glede na to, ali smo krivi ali ne. Zato je tukaj težko pravično — vsaj v pretežni meri — obračunavati delo, ki je opravljeno na določenem delovnem mestu. Ni nas malo, ki pravimo, da tako združeni tudi ostanemo in uredimo organizacijo dela res učinkovito, ne komplicirano. Da razpoložljive kadre vključimo v proizvodnjo tako, da bodo dali maksimalno od sebe in bomo kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja imeli lepši in večji kos kruha. Živeli bomo pač v sožitju med obrati in oddelki.

Prav bi bilo, da o tem čujemo glas drugih dejavnikov podjetja, katerim je ta stvar zaupana, da jo spravijo v življenje. Kajti, preden se bomo odločili za karkoli predlaganega, res poprej dobro prediskutirajmo.

Dotaknil sem se le samo ključnih točk.

Prav bi bilo, če bi bil odgovor na vprašanje nad tem prispevkom tudi bolj izčrpen, vendar ne zakompliciran!

M. T.

Iz elektrolize A

Pospešiti usmerjano individualno gradnjo stanovanj

(Nadaljevanje s 4. strani)

Po obeh natečajih je zadnji rok za vložitev prošenj 9. januar 1974. Centralni delavski svet je nadalje odobril odkup parcel v Rabečji vasi v skupni vrednosti 600.000 din, kjer bi naj izvajali individualno usmerjano stanovanjsko izgradnjo. — Vsa naša prizadevanja pri stanovanjski izgradnji morajo biti usmerjena v čim racionalnejše, poceni in hitro pri-

dobivanje novih stanovanj. Vse to omogoča usmerjana individualna gradnja. — Kot je znano, so bili člani kolektiva že seznanjeni z možnimi lokacijami za usmerjano individualno gradnjo. Tako se je 112 sodelavcev v anketi katero je izvedel kadrovsko-socialni sektor, odločilo za gradnjo na lokaciji Rabečja vas, 19 sodelavcev pa za gradnjo na Njivercah. Zaradi tega je centralni delavski svet določil lokacijo

za usmerjano individualno gradnjo tudi v Njivercah, če bo seveda dovolj resnih interesentov.

— Dodelitev stanovanja

Na predlog glavnega direktorja in odbora za kadre, družbeni standard in varstvo pri delu je CDS dodelil stanovanje Francu Selinšku, analitiku za kvantometer — dvosobno stanovanje v Kidričevem št. 9.

K.-n.

Kako racionalizirati stanovanjsko izgradnjo v ptujski občini?

Znano je, da v ptujski občini nimamo koordinirane stanovanjske izgradnje. Vsak skuša reševati svojo stanovanjsko problematiko zase. Gradbena podjetja gradijo stanovanja za trg, skupščina občine je zainteresirana za čimveč družbenih stanovanj, banka ima na voljo sredstva za stanovanjsko izgradnjo, katerih nihče ne koristi itd.

Iniciativo za racionalnejšo stanovanjsko izgradnjo v ptujski občini je podal glavni direktor Milan Krajnik, dipl. ekonomist. Sredi novembra je sklical predstavnike skupščine občine Ptuj, kreditne banke Ptuj, gradbenega podjetja »Drava« in »Gradnje« Ptuj, komunalnega podjetja Ptuj, stanovanjskega podjetja Ptuj, projektivnega biroja Ptuj, predsednika iniciativnega odbora za ustanovitev stanovanjske skupnosti Ptuj in predstavnike našega podjetja in samoupravnih organov. Predlagal je, da bi na tem sestanku podali iniciativo v okviru občine Ptuj za koordinirano stanovanjsko gradnjo. To bi uresničili s sklenitvijo sporazuma o družbeno usmerjeni gradnji stanovanj.

Prisotni so pozitivno ocenjevali iniciativo, katero je podala TGA. Menili so, da bi s tem zagotovili koordinacijo dela vseh podpisnikov sporazuma — tako, da bi v bodoče dosegli optimalni obseg stanovanjske izgradnje in tako pospešili, racionalizirali in relativno pocenili stanovanjsko gradnjo.

Sporazum bi sklenili z namenom, da bi se podpisniki obvezali optimalno poslovnotehnično in finančno sodelovati pri pridobivanju, pripravi in opremljenosti zemljišča, programira-

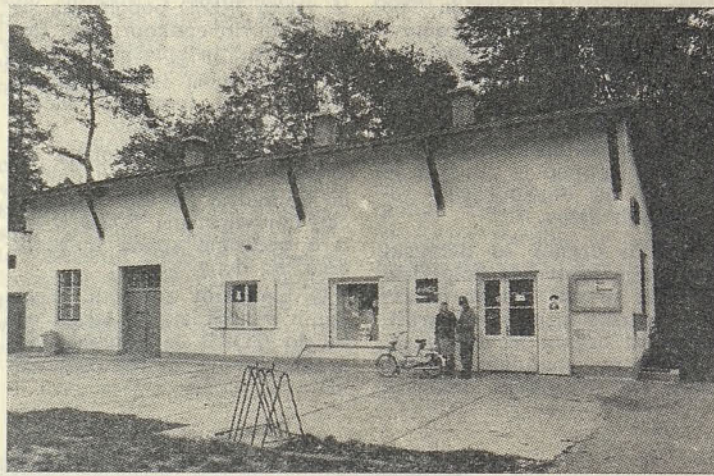
nju stanovanjske in komunalne izgradnje, organiziranju graditve (gradbišč), uporabljanju visokoproduktivne tehnologije in pri sporazumnem dogovarjanju o prodajni ceni stanovanj.

Po tem sporazumu bi financirali in izvajali družbeno usmerjamo izgradnjo stanovanj za trg iz naslednjih virov:

- sredstva občinskega solidarnostnega stanovanjskega sklada,
- združena oročena sredstva pri banki,
- druga bančna (stanovanjska) sredstva,
- sredstva kupcev družbenih najemnih stanovanj (temeljne organizacije združenega dela, interesne skupnosti, ustanove, društva, politične organizacije in drugi),
- sredstva etažnih lastnikov stanovanj,
- sredstva gradbene in komunalne operative,
- sredstva občinskega proračuna in skladov,
- amortizacija občinskih stanovanj,
- ostala sredstva (pokojninsko-invalidski sklad in druga).

S sporazumom bi nadalje določili naloge vsakega sopolisnika. Vsi sopolisniki bi ustanovili koordinacijski odbor, ki bi usmerjal in usklajeval graditev po tem sporazumu,

reševal vso sprotno problematiko, ki ni konkretno urejena s sporazumom. Vsak podpisnik bi naj imenoval v koordinacijski odbor enega člana in njegovega namestnika, oziroma več članov, za kar bi se bilo potrebno še dogovoriti.

Kidričevo — naselje II, trgovina

Ustanoviti bi bilo potrebno tudi biro za stanovanjsko graditev, ki bi skrbel za strokovno izvajanje graditve po tem sporazumu.

Tak sporazum bi v ptujski občini morali skleniti:

- skupščina občine Ptuj
- samoupravna stanovanjska skupnost Ptuj

- kreditna banka Maribor, podružnica Ptuj
- zavod za urbanizem Ptuj
- gradbena podjetja »Drava« in »Gradnje« Ptuj
- komunalna operativa Ptuj
- PTT
- distribucija

- zavod za spomeniško varstvo.

Združena gradbena operativna naj bi bila odprta organizacija, v katero bi se tudi naknadno, ob enakih pogojih, lahko vključili še drugi izvajalci.

K.-n.

Kako poslujemo v Glinici?

Iz proizvodnih poročil za preteklo mesec, ki so bila objavljena, je razvidno, da smo v Glinici izpod planirane proizvodnje. Vzroki za tak položaj so v nekaterih primerih znanj in objektivni. So pa izpadi v proizvodnji, za katere mnogim niso znani vzroki. Teh tudi ne razčistijo ali pa so razčiščevani v preozkem krogu.

Ker smo navajeni, da razne stvari, ki niso ugodne, še napihujemo, bi bilo prav o vseh napakah razpravljati, ukrepati in obveščati. Potem tudi desinformacije ne bodo imele svoje moči, ker jih je informacija prehitela. Zal je večina naših proizvajalcev tudi takšna, da razne stvari vidi le s svojega zornega kota. O teh stvareh med sodelavci na dolgo razpravljamo, na mestu, ki je zato pristojno, pa je vse — tiho. Kajti pravi, če je tistemu po volji, ki zasluži nekoliko več, je njemu tudi! Stremeti pa je treba za tem, da bodo stvari objektivno obravnavane, da bo kritika sprejeta, če je upravičena. S tem, ko nas nekdo na nekaj opozarja, se ne počutimo užaljene! Kajti, kdor dela, lahko tudi greši in tudi greh, ki se ne ponavlja, lahko odpuščamo. Zato bomo imeli vsi koristi, če bomo delali kolektivno, svoja mnenja iznašali, o njih razpravljali in na njihovi osnovi sprejemali odločitve. Stremeti bi bilo tudi potrebno za tem, da kadar nekaj začnemo delati, da tisto tudi končamo, da nismo polovičarji in da smo kljub dobremu hotenju potem postavljeni v slabo luč. Prepričan sem, da se sleherni član

(Nadaljevanje na 7. strani)

POD ČRTO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naša razmišljanja naj bodo zato usmerjena predvsem v to, kaj je pred nami v prihodnjem 1974. letu in kako bomo sploh kos našim bodočim nalogam na vseh področjih, tako na delovnih mestih in pri družbenopolitičnem delu.

V letošnjem letu nam bo vsem zanesljivo najbolj ostal v spominu tisti čas, v katerem smo razpravljali in sprejemali novi Pravilnik o delitvi OD, ki brez dvoma še vedno ni takšen, kakršnega smo si želeli in kakšen bi sploh moral biti. Bilo je mnogo hotenj, želja in predlogov, ki pa niso bili vedno sprejemljivi, ker so največkrat segli predvsem na področja posameznikov, to je: le k njihovim osebnim interesom, ne glede na vse ostalo.

Poleg mnogih političnih akcij v kolektivu sodi med najbolj pomembne ustanovitve TOZD, o katerih razpravljamo, govorimo in pišemo, poslušamo na radiu in gledamo na TV — že precej mesecev. Prav v tem namreč vidimo korenite spremembe v našem samoupravnem sistemu, kateremu se bomo morali prilagoditi, če bomo hoteli doseči vse tisto, kar nam je zajamčeno v ustavnih dopolnilih. Toda o tem, kaj prinašajo in kaj pomeni ustanovitev TOZD, smo doslej že toliko pisali, da bi bilo odveč zopet ponavljati stvari, ki bi danes morale biti že razumljive večini proizvajalcev, če že

ne — čisto vsem. Nedvomno je prav v tej smeri sindikat napravil precejšen korak naprej, saj so množični sestanki kljub manjši udeležbi pokazali, da se večina delavcev le zanima, kaj jim prinašajo TOZD in kaj pomenijo v nadaljnjem razvijanju samoupravljanja.

Prav za sindikat lahko trdimo, da je napravil precejšen korak naprej, saj je precej spremenil način dela, ki je vse bolj razumljiv večini naših proizvajalcev, vendar pa še vse ni storjeno, saj bo potreb-

ki, ko bomo zvedeli, kaj so naši delavci razpravljali in sklenili na svojih zborih delovnih ljudi, ko so razpravljali in odločali o tem, koliko in kakšne naj bodo TOZD pri nas!

Tokrat so za nami že tudi volivne konference OO ZKS v OZD in imamo prav zato tudi o tem možnost — povedati svoje mnenje. Nesmiselno bi bilo, če bi vedno in povsod samo kritizirali delo organizacije in njenih članov, prav gotovo ne smemo mimo dejstva, da je v

treba obelodaniti napake tistih, ki so bolj škodovali organizaciji, kot pa ji koristili, saj je eden od večjih vzrokov za to, da nismo sprejemali v vrste članov ZK mlajših ljudi, prav v tem, ker so spoznali popolno neaktivnost posameznih članov in zato niso želeli v vrste članov ZK. To bo vsekakor ena od osnovnih nalog novih vodstev OO ZKS v naši tovarni, da pridobimo čimveč novih članov, predvsem iz vrst mladih delavcev, ki so že doslej na določenih področjih doka-

Kolikor mi je znano, se vsi naši strokovnjaki še kako trudijo, da bi svoje delo v tej smeri čimbolje opravili in da bi naj bodoča morebitna združitve prinesla koristi za obe strani, saj dobro vemo, da je v sedanjem trenutku mogoče pričakovati uspehe le v močnih, dobro stoječih delovnih organizacijah, ki se združujejo z edino željo, da bi bilo boljše, ne pa zaradi borbe mnenj in položajev, ki bi jih naj pri tem imeli posamezniki.

Če na kratko pregledamo prehojeno minulo leto, bomo lahko priznali, da smo storili mnogo, kljub napakam, katerih v naslednjem letu naj ne bi bilo, da pa nas tudi v letu 1974 brez dvoma čakajo izredno pomembne in odgovorne naloge, katerih se bo moral lotiti prav vsak član naše delovne skupnosti, kajti prepričan sem, da je naš skupen cilj enoten, če menim, da smo vsi za boljše delovne uspehe, pa tudi za boljši naš osebni in družbeni standard.

Vsem nam naj bo leto 1973 vzpodbuda za to, da bomo vstopili v bodoče leto 1974 z novimi željami in ambicijami za naš boljši jutrišnji dan.

Tako, kot doslej, moramo tudi v bodoče enotno vztrajati na tem, da ne bodo okrnjene samoupravne pravice in da bomo ostali dobri proizvajalci in upravljavci.

SREČNO 1974. LETO!

F. MEŠKO

Razmišljanja ob novem letu

no prav v tej smeri v naslednjem letu napraviti še marsikaj, da bo sindikat postal zares tisto, kar mu daje nova ustava. Seveda pa le tedaj, če bo sleherni proizvajalec aktivno deloval v svoji organizaciji tudi takrat, ko ga ta potrebuje, in ne le takrat, ko potrebuje nekaj v okviru osebnega interesa.

Vsekakor bo takrat, ko boste dobili v roke svoje tovarniško glasilo, že precej znano o bodočih TOZD, zato bomo o tem več poročali v naslednji števil-

org. ZK vse manj tistih, ki še sploh kje aktivno delujejo, zato pa je velik delež na ostalih, ki čisto niso kos svojim nalogam in so zato še toliko bolj izpostavljeni kritiki, čeprav sicer najbolj od tistih, ki nič in nikjer ne delajo. Ne vem, kolikokrat smo že menili in to zopet ponavljam: med komunisti ni mesta za tiste, ki želijo le vedriti pod milim nebom — za svoje osebne interese! Organizacijo je potrebno pomladiti s tistimi, ki so voljni delati; jasno in odločno je

zali, da so si zaslužili mesto v vrstah ZKJ.

Če spregovorimo še par besed o predvideni integraciji z našim sosedom iz Slovenske Bistrice, potem naj poudarimo, da bomo o tem lahko odločno in preudarno odločili le takrat, ko nam bodo znani vsi elementi in koristi take združitve, pri kateri sicer ne dvomimo v koristnost, vsekakor pa mora imeti vsak član delovne skupnosti popolnoma čiste pojme, preden bo izrekel svoj »za«.

Kako poslujemo v Glinici?

(Nadaljevanje s 6. strani)

delovne enote v Glinici, kateremu je do zasluzka, trudi po svojih močeh za uspehe v proizvodnji glinice, da daje od sebe tisto, kar je sposoben dati. So pa v proizvodnji glinice tudi tehnološki problemi, katere lahko rešujejo le višji strokovni sodelavci. Zato tudi od njih pričakujemo rešitve in razna pojasnila, katerih pa ponavadi ne dobimo ali pa vsaj direktnih odgovorov na vprašanja ne.

Ker tudi osebno na mnoga vprašanja sodelavcev nisem mogel odgovoriti, bom nekatera obelodanil. Nánje naj bi odgovorni tudi odgovarjali.

Menim, da če gre informacija od ust do ust, je velika možnost za desinformacije. Zato je najbolje, da si jo v našem časopisu vsak sam prebere.

Kot nam je znano, smo z željo, da nadoknadimo izgubljeno, vklopili novembra še drugo vrsto avtoklavov. Kljub temu pa proizvodnja ni bistveno večja kot je zmogljivost ene vrste, vsaj v povprečju celega meseca ne. Ob tem pa so stroški proizvodnje neprimer- no večji.

opravljenih nadur, opravljenih za potrebe Glinice za leto 72 in 73, vključno z letošnjim novembrom.

V primerjavi naj bi bilo razvidno, koliko nadur je opravila katera vrsta poklica in še katere OZD? V Glinici namreč uvajamo tudi razne izboljšave, ki pa si tega imena ne zaslužijo. Na nekem transportnem traku je uveden vrteč čistilni nož, ki je po funkciji slabši od demontiranega. Vendar kljub opozarjanju, da taka izvedba ne ustreza, ni nikogar, ki bi vso stvar pomaknil z mrtve točke. Zaradi malomarnih izvedb so žrtve posluževalci naprav, ki morajo ročno za napravo — popravljati.

Če hočemo, da bo delo boljše in lažje, bomo morali prisluhniti zaradi nekaterih izboljšav tudi neposrednim posluževalcem teh naprav. Njihove predloge je treba po

Delitev malice v Glinici

Ker ta primer ni osamljen, zanima proizvajalce: kolikšni so stroški, na primer pri maksimalni obremenitvi na eni vrsti in sedanji v višini, ki je napravljena v novembru? Torej, kakšni so finančni pokazatelji. Koliko nas stane v posameznem primeru tona glinice?

Nekateri trdijo, da je nadurno delo v porastu in da pri boljši organizaciji dela in delitvi dela ne bi bilo potrebno toliko nadur, ki podražijo naš proizvod. Bi bilo zaželeno, če bi bila objavljena primerjava

strokovni strani obdelati in poskušati uresničevati povsod tam, kjer je podana možnost za izboljšave. Za predlagana dela, katera ni možno izvršiti, pa je treba povedati tehtne vzroke, ki tega ne dopuščajo. Že vrsto let nazaj in tudi danes kljub sistemizaciji delovnih mest še nimamo organiziranega čiščenja WC.

Zato je pričakovati v bližnji bodočnosti tudi rešitev tega problema, ki je rešen samo za pisarniško osebje v Glinici.

M. T.

Topla malica in dieta

Okrog 22. novembra 1973 je pričel naš obrat družbene prehrane zaradi raznih objektivnih vzrokov deliti za malico suho hrano. Da so delavci imeli suho hrano namesto toplega obroka, katerega so bili vajeni, je razumeti. Težje pa so razumeli tisti, ki imajo diet-

Glede naročevanja malice: normalno je, da v popoldanski izmeni v Glinici hrane manjka, da jih pride več na malico, kot je prijavljeno! Ali nismo sposobni napraviti na tem področju reda? Da do tega prihaja, so krivi pretežno iz Prometa in Vzdrževanja, ki menjavajo delo brez prednaročila

malice, ker je morda njegova malica bila že dopoldne. S tem prihaja do večje porabe kot je naročilo in plačilo, zato se večja izguba zaradi take neopravičene delitve malice.

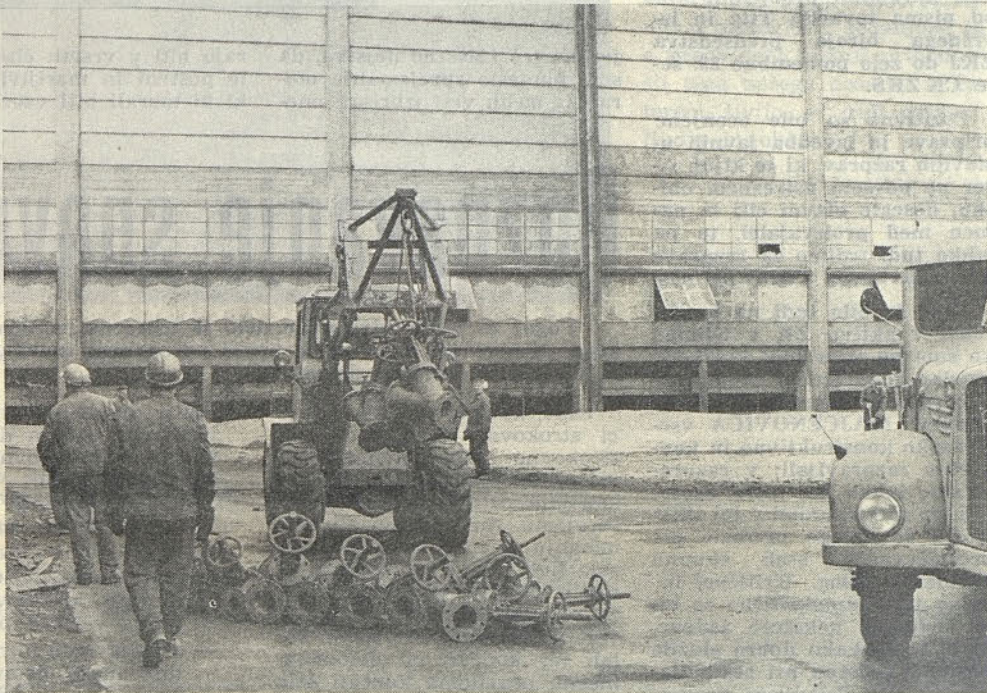
Pripomniti tudi velja: na splošno je ugotovljeno, da so topli obroki malice ob sobotah, nedeljah in v nočni izmeni več-

Poglejmo resnici v oči

no hrano. Zgodilo se je, da so imeli za dietno prehrano kar šestkrat zapovrstjo ribe in še povrh tega vedno enako vrsto

malice. Zato ne bi bilo napak, če bi upoštevali številke, katere ima vsak na bloku. Po številki bi tudi bil za določen dan

krat manj okusni in kvalitetni. Vemo, da so težave pri dobavi mesa in še morda katerega od iskanih artiklov. Ven-

Transport

rib. Ni mogoče razumeti v tem primeru vodstva družbene prehrane.

Vsem nam je jasno, da na tržišču še ni takega pomanjkanja, da ne bi dobili raznovrstne dietne hrane, ki je prej dieta kot konzervirana riba.

Seveda pa je vprašanje, če se kdo potruzi in jo nabavi. Ni mi namreč jasno, zakaj so ostali dobivali za malico en dan kranjske klobase, drugi dan gavrilovičev »doručak« s kumaro, tretji dan srbski »doručak« brez kumare, četrti dan ribe itd. Zakaj ni uveljavljen za diabetike enak režim? Morda zato, ker so ostali v večini in je pritiska na asortiman malice večji? Dogovor je tudi bil, da bodo tisti, ki bodo delali za stabilizacijo en dan, dobili za malico par kranjskih klobas. Zgodilo se je, da so tisti, ki so delali po 4 ure in manj za stabilizacijo, dobili par kranjskih z gorčico. Izmena, ki je delala 28. novembra 1973 od 6. do 14. ure za stabilizacijo v Glinici, pa je dobila en gavrilovičev »doručak« brez kisle kumare.

Vem, da je oboje malica, vem pa tudi, da je za posamezno različna cena. Zakaj razlike, ki so tako krivične in se vsakdo vánje spotika!

in za izmeno naročen. Na delivnem mestu bi delivka samo primerjala in tudi ugotovila, kdo je tisti, ki ni upravičen do

dar bo potrebno za splošno zadovoljstvo abonentov tople malice — več napraviti!

M. T.

Proslavi tovarniškega praznika na rob...

Kakor vsako leto, sem se tudi letos udeležil proslave v počastitev tovarniškega praznika; tega praznuje naš kolektiv vsako leto 21. novembra.

Kakor vedno, je bil tudi tokrat program na dostojni višini in pester. Žal pa sem letos zasledil nekaj napak pri aranžiranju prireditve, kar se po mojem ne bi smelo dogajati; namreč, ko sem pogledal na oder, sta bili zastavi narobe obešeni. Bili sta namreč dve, ena hrvaška in ena srbska. Seveda pri tem ne mislim na kakšen šovinizem ali kaj drugega temveč bi tisti, ki je zastave nameščal, vsaj lahko vedel, kaj je jugoslovanska in kakšna slovenska zastava. Obe zastavi sta namreč bili nameščeni narobe; tako je bila pri državni zastavi na eni strani rdeča barva zgoraj namesto

spodaj, a pri slovenski na drugi strani slike pa bela barva spodaj, namesto zgoraj.

Toliko o tem. Potem pa še druga stvar, katere ob takih priložnostih ne bi kazalo prezeti, namreč to, da bi se lahko spomnili pokojnega direktorja inž. Grünfelda in počastili njegov spomin z enominutnim molkom, kot to delajo povsod. Bil sem že na več občnih zborih raznih društev in na proslavah v podjetjih, vendar sem še vedno opazil, da so se v društvih spomnili z molkom svojih umrlih članov, v ustanovah in podjetjih pa svojih pokojnih direktorjev.

Menim, da so si naši vodilni, ki so, žal, že pokojni, to tudi zaslužili, da bi se jih vsaj enkrat v letu spomnili!

Z novim vodstvom — uspešnejše delovanje

V prvih dneh decembra so bile zaključene volivne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov v naši delovni organizaciji, bolj rečeno: konference aktivov ZKS v organizacijah združenega dela. Izvoljena so bila tudi nova vodstva, katera čakajo v naslednjem obdobju izredno zahtevne, odgovorne in težke naloge.

Čeprav nimam povsem doslednih in konkretnih informacij o vseh volivnih konferencah v OZD, o njihovih razpravah, pa lahko mirne duše iz izvajanja sekretarja OO ZKS TGA Kidričevo tovariša Maksa JABLOČNIKA, kateri je tudi govoril na zadnji konferenci v OZD Glinica, povzamem naslednjo ugotovitev:

Vse volivne konference v podjetju so potekale zelo dobro, saj so povsod na domala štiriurnih konferencah člani ZK razpravljali o trenutno najbolj aktualnih problemih — od pisma tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ do zelo pomembne 29. seje CK ZKS.

Pozitivno so bile ocenjene priprave in izvedba javnih ustavnih razprav, ki so kljub sicer ne povsem ustreznemu obisku, dosegle glavni cilj in namen med proizvajalci, to pa lahko tudi trdimo za razprave o ustanavljanju TOZD pri nas.

Tako je bilo tudi na konferenci v aktivu ZK v Glinici, ko smo po sicer bolj kratkem, vendar konkretnem in jedrnatem referatu sekretarja aktiva Martina MAJCENoviČA vsestransko konstruktivno in konkretno razpravljali; v razpravi smo lahko kaj hitro ugotovili, da so komunisti v tej OZD storili še mnogo premalo pri uresničevanju vseh skupno sprejetih nalog. Kritično in delno tudi samokritično so bile obdelane nekatere zadeve, ki bodo še kako dobro služile novemu vodstvu pri sestavljanju osnutka delovnega programa za bodoče obdobje. Razvidno je namreč bilo, da se večina zavzema za doslednejše in konkretnije izvajanje sprejetih nalog, katere je sleherni član ZKJ dolžan izvajati. Toda povedati moramo, da je večje število članov ZK v raznih samoupravnih organih in v sindikatu, kjer nekateri delujejo, zelo dobro in aktivno, medtem ko bo potrebno vse ostale še zadolžiti in jih aktivirati, od njih zahtevati, da se vedejo kot pravi člani ZK in da so dolžni svoje obveznosti tudi izpolnjevati.

Opaziti pa je, da se v organizaciji nekatere stvari že bistveno izboljšujejo in spreminjajo, predvsem pomlajevanje organizacije; v nova vodstva se vedno bolj vključujejo mladi in perspektivnejši kadri, katerih pa je, žal še vedno premalo.

Vsekakor si bomo morali mnogo bolj prizadevati, da se bo v organizacijo vključevalo več naših vodilnih tovarišev in tovarišic, saj bi prav ti morali biti mnogo bolj prisotni pri izvažanju političnih nalog.

Sprejemati bomo morali vse več mladih neposrednih proizvajalcev z delovnih mest v obratih in jih tudi pritegniti v aktivno družbenopolitično delo, kajti zamenjava kadrov je zares nujno potrebna, saj starejši člani ne bodo zmogli ved-

no nositi vso breme na svojih ramenih.

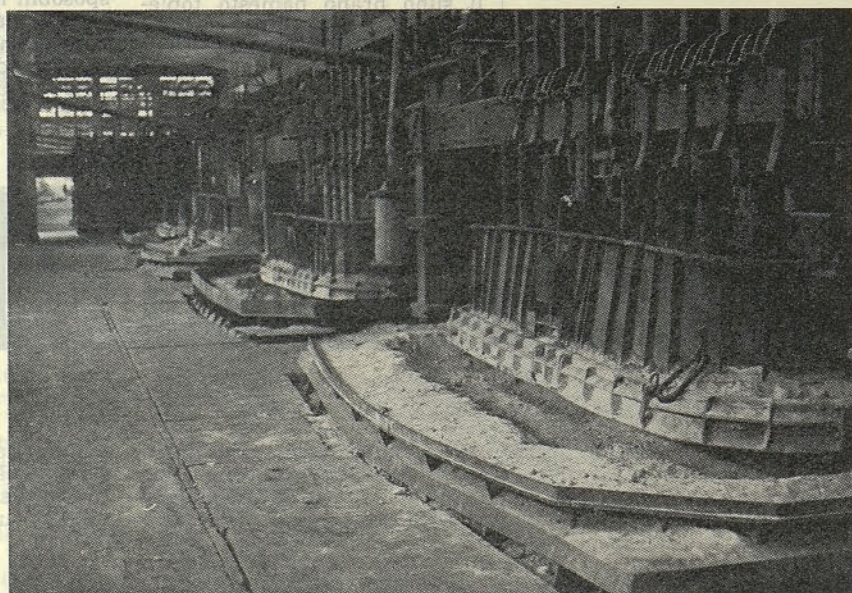
Konkretno: za OZD Glinica

Elektroliza A

je namreč žalostno dejstvo, da smo namesto sprejemanja morali iz naših vrst izbrisati ene-

ga člana, ki po svoji pobudi ne želi več delati v organizaciji. Vedno smo poudarjali, da mo-

rajo biti v vrstah članov ZKJ le pošteni in marljivi delavci, ki bi morali biti vzor ostalim,

za take pa, ki se borijo le za svoje osebne koristi in položaje, ni mesta med njimi, pa če

gre pri tem za tudi visoko ceno — tudi za ceno številčnosti članov!

Partija, ki si je svoj največji ugled priborila v težavnih časih naše narodne revolucije, mora danes ta ugled čuvati in ga še bolj razširjati. Odziv delavcev za delo v prid stabilizacije je pokazal, da so naši delavci vedno in ob vsakem času pripravljani na take akcije, če so te dobro organizirane in izvedene z namenom, ki je razumljiv prav vsakemu izmed nas.

So pa še vedno pomanjkljivosti, na katere bi morali opozarjati tudi vsi ostali člani kolektiva in ne le člani ZK, zahtevati njihovo odpravo in nikoli ne dovoliti samoupravljanja le posameznikom.

Vsi si želimo, da bi se z novim vodstvom spremenil tudi način dela, tako da bi bilo to mnogo bolj aktivno in uspešno. Vse sile je treba usmeriti k doslednemu izvažanju programa organizacije, katere cilj je, da bi naše delo bilo boljše, uspešnejše in kritično gledano — pošteno!

F. MEŠKO

Poznavanje snovi o varstvu pri delu

Pogoj za vsako strokovno delo je ustrezna poklicna strokovnost, za varno opravljanje vsakega strokovnega dela pa je pogoj poznavanje snovi o varstvu pri delu oziroma nevarnosti, ki so v zvezi z določenim delom.

Tako, kot pridobivajo delavci strokovne kvalifikacije in strokovno usposobljenost na ustreznih šolah in pri delu, dokazujejo pa jo z listinami ob srejanju, razporeditvi ali prenehanju dela, tako bi se morala tudi vzgoja in izobraževanje o varstvu pri delu začeti že v osnovni šoli in nadaljevati na srednjih in visokih šolah ter končati na delovnem mestu, praviloma končati šele z upokojitvijo. Tako, kot je varstvo pri delu sestavni del tehnološkega, produkcijskega in vsakega delovnega procesa, sta tudi vzgoja in izobraževanje o varnosti pri delu sestavni del strokovnega izobraževanja, usposabljanja, pouka in splošnega izobraževanja v šolah vseh vrst in stopenj.

Na vzgojo in izobraževanje kot nadvse pomembna varstvena preventivna ukrepa so vezani tudi posamezni predpisi o varstvu pri delu. Skladno s temeljnimi načelom morajo imeti delavci za opravljanje del, kjer je nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare večja, poleg posebnega pogoja glede zdravstvenega stanja tudi ustrezno strokovno usposobljenost in znanje o varnosti pri delu. Gre za varno opravljanje teh del, katere je treba izvajati v posebnih razmerah. Posebne določbe imajo domala vsi pravilniki o varstvu pri delu, ki predpisujejo posebne ukrepe in normative za varstvo pri delu.

Delovne organizacije so dolžne, da od časa do časa na primeren način preverjajo, če delavci zadosti poznajo snov o varstvu pri delu, zlasti še tisti, ki opravljajo delo v posebnih delovnih pogojih.

Delovna organizacija ima v zvezi s poučevanjem in vzgajanjem svojih delavcev o varstvu pri delu na delovnih mestih naslednje obveznosti:

1. svoje delavce mora ob prvi in ob vsaki kasnejši razpo-

reditvi na delovno mesto, pa tudi med samim delom, če se spremene delovne razmere, poučiti zlasti:

- o nevarnosti, ki pri delu preti delavčevemu zdravju ali življenju,
- o najprimernejšem načinu dela, ki delavcu zagotavlja varnost pri delu,
- o varstvenih ukrepih, katere mora delavec upoštevati, in o okolnostih, ki zahtevajo take ukrepe.

2. Delavce mora poučevati teoretično in praktično. Teoretični del poučevanja naj bi

zajemal splošne predmete, medtem ko naj bi praktični del obsegal snov o varnem delu.

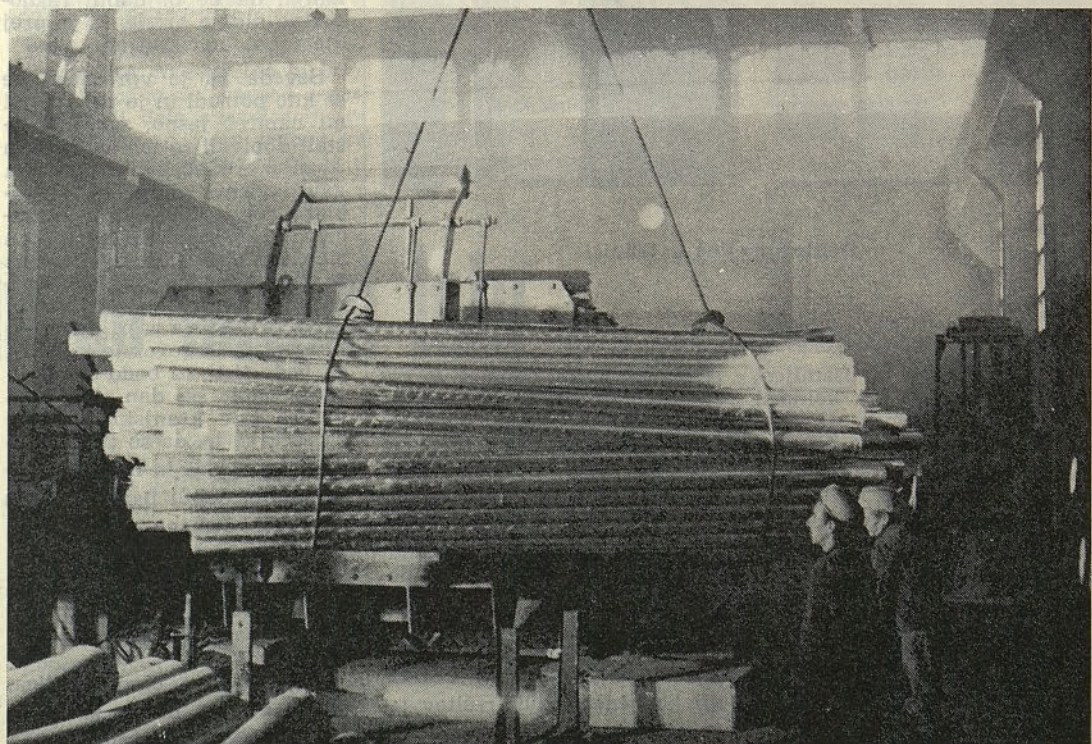
3. Občasno mora preizkušati znanje tistih delavcev, ki opravljajo, vodijo ali nadzorujejo dela, pri katerih je večja nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare, da bi ugotovila, če so zadosti usposobljeni za varno opravljanje, vodenje in nadzorovanje nevarnejših del.

4. O poučevanju in preverjanju znanja iz snovi varstva pri delu mora voditi ustrezno dokumentacijo. Iz te mo-

ra biti razvidno, kdo je poučeval in kdaj.

5. V splošnem aktu mora določiti postopek in način seznanjanja delavcev z delovnimi pogoji in nevarnostmi, ki so povezane z delovnim mestom ali z delom — ob nastopu dela ali ob premestitvi na drugo delovno mesto; način poučevanja in vzgoje iz snovi varstva pri delu oziroma preverjanja in razširjanja znanja iz te snovi med zaposlitvijo. Tak splošni akt je praviloma pravilnik o varstvu pri delu, lahko pa je tudi kakšen drugi splošni akt.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Iz livarne

stanovalcev v naselju Kidričevo II

V naslednjih številkah našega glasila bomo v krajših nadaljevanjih skušali opisati, kako živijo in kaj delajo stanovalci naselja II v Kidričevem, o tem, kako je to naselje nastalo, kakšna je njegova preteklost, koliko družin živi v njem in kaj je bilo za njih storjenega, kaj je sploh predvidevano v bodoče in kakšna je bodočnost tega naselja, v katerem živi mnogo naših delavcev ali občanov krajevnega skupnosti Kidričevo.

Prav tako želimo v bodoče opisovati tudi življenje in delo naših ostalih članov delovne skupnosti iz raznih krajev in z raznih območij ptujske občine, da bi se tako bližje seznanili z vsem, kar še danes ne vemo.

Kot prvo smo se torej odločili, da se seznanimo s tem, kako je nastalo današnje naselje Kidričevo II, katerega so dolgo (in ga nekateri še danes) imenujejo »taborišče« — ker je to dejansko tudi bilo za časa okupacije, ko je v njem trpele, delalo in živelo veliko število političnih zapornikov, od katerih so mnogi za vedno ostali v tej okolici in bližnjih gozdovih s prestreljeno glavo ali podobno.

Kakšna je torej zgodovina tega naselja, vedo najbolj seveda tisti, ki v njem živijo že mnogo let in so tudi preživeli vse strahote in grozote II. svetovne vojne. Od teh — seveda, če jih bomo dobili, bomo skušali dobiti najbolj verodostojne podatke za kratek opis zgodovine naselja II. Nadalje bomo skušali prikazati sedanost in dejansko življenje današnjih stanovalcev, kjer bodo prav tako sodelovali oni sami; vsekakor pa bo za naprej najbolj zanimiv tisti del, ki govori ali bo govoril o prihodnosti tega naselja in njegovih stanovalcev.

Najprej bo torej potrebno zbrati potrebno gradivo in snov, šele nato v krajših nadaljevanjih opisati življenje in delo teh ljudi — tudi naših delavcev in občanov.

Nekdanje taborišče, ki je danes prestrašoten izraz za to naselje, ima za seboj zgodovino, katero je treba poznati. Ra-

Kje sicer tičijo vzroki, da vse to dandanašnji ni boljše urejeno, bo treba še raziskati in povedati, precej o tem pa že

stale le obljube in spomini, ki pa niso preveč razveseljivi. Priznati moramo, da je bilo za ureditev tega kraja mnogo

Mnogo smo slišali tudi o prihodnosti tega naselja, o čemer pa danes še ne moremo nič napisati, ker moramo prej dobiti verodostojne podatke od naše krajevnega skupnosti, zato o tem kaj več — prihodnjic.

Omenimo še lahko to, da je to naselje v zadnjem času zunanje sicer še nekako urejeno, kar pa nikakor ne bi mogli trditi za vse ostalo, kot je skrb za urejenost stanovanjskih pogojev, zunanja in tudi notranja ureditev, čeprav se je krajevna skupnost Kidričevo precej trudila in se še verjetno tudi bo — v okviru finančnih zmožnosti.

Zato počakajmo na zbrano gradivo in ostale materiale, s katerimi se bomo bližje seznanili o preteklosti, sedanosti in o predvideni bližnji prihodnosti tega našega naselja, v katerem živijo — naši delavci, ljudje in občani!

Kidričevo — naselje II

zumljivo so si sami stanovalci, kot tudi vsi ostali, želeli, da bi ta naziv naselja bil ukinjen, da ne bi več spominjal na strahote, ki so se v njem dogajale, kajti v tem, danes prav gotovo neurejenem ali zelo slabo urejenem naselju, živijo ljudje s svojimi družinami, ki so si zaslužili mnogo boljše pogoje, čeprav moramo tudi priznati, da so sami že mnogo prispevali, da si uredijo zunanji videz naselja in svojega okolja, pri čemer sta jim pomagali tudi tovarna in krajevna skupnost Kidričevo.

tudi vemo, saj se mnogi spominimo za nekaj let nazaj, ko je bilo govora o popolni poručitvi tega naselja, ureditvi novih stanovanj in boljših življenjskih pogojih, od katerih so o-

premalo storjenega, kar kaže tudi današnje stanje in nekatere fotografije, katere je posnel naš tovarniški kolega iz uredniškega odbora ALUMINIJA, ing. Stojan Kerbler.

FRANC MEŠKO

Poznavanje snovi o varstvu pri delu

(Nadaljevanje z 8. strani)

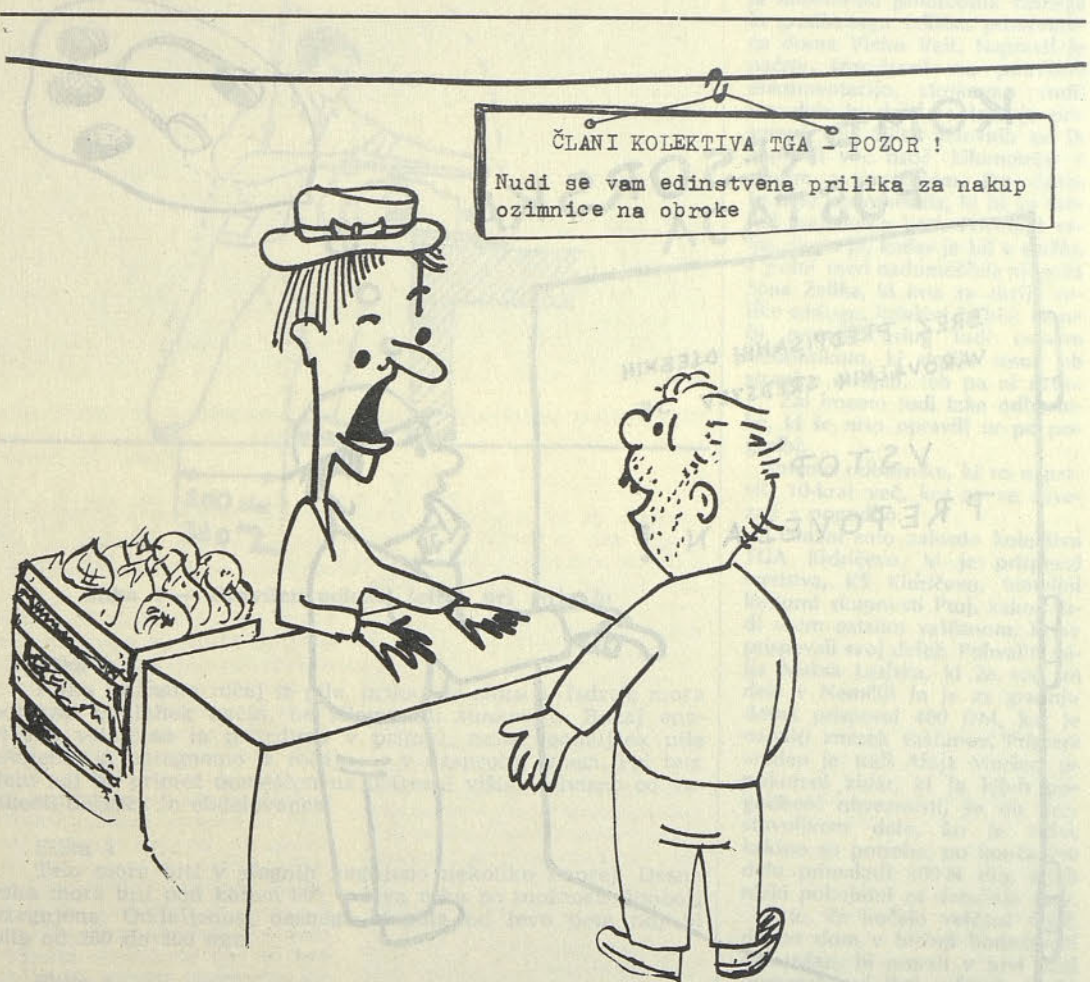
6. Delavca, ki nima potrebne znanja o varnosti pri delu, ne sme razporediti na delo, prav tako ne sme dopustiti, da bi samostojno opravljaj, vodil ali nadzoroval taka dela, pri katerih je večja nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare.

Po zakonu o varstvu pri delu mora delovna organizacija s svojo notranjo kontrolo nadzorovati izpolnjevanje obveznosti glede poučevanja in vzgajanja o varnosti pri delu. Izven delovne organizacije pa to nadzirajo tudi organi inšpekcije dela.

Notranja kontrola delovne organizacije sodi v delovno po-

dročje službe varstva pri delu in obsega ugotavljanje, če delavci, odgovorne osebe (vseh kvalifikacij, vključno z visoko izobrazbo) in samoupravni organi zadosti poznajo in upoštevajo predpise o varstvu pri delu in če pravilno izvajajo varstvene ukrepe. Ena od notranje kontrole delovne organizacije je tudi testiranje — občasno preverjanje znanja delavcev iz snovi varstva pri delu. Seveda lahko opravljajo testiranje samo osebe, katere so strokovno usposobljene na tem področju, n. pr. varnostni inženirji s posebnim strokovnim izpitom iz varstva pri delu.

—k

— Zelite, prosim?
— Prosim, dajte mi 5 kg čebule na 5 obrokov...

Razširjena odgovornost

Osnutek novega zakona o varstvu pri delu ureja organizacijo in delovanje varstva pri delu v celoti in z vseh vidikov. Dosedaj je bilo to področje pravno utemeljeno s temeljnim zakonom o varstvu pri delu (Uradni list SFRJ, št. 15/65 in 22/66) in z republiškim zakonom o varstvu pri delu (Uradni list SRS, št. 22/66), vendar oba zakona prenehata veljati 31. decembra 1973. Tako določa drugi odstavek 16. člena ustavnega zakona za izvedbo zveznih ustavnih amandmajev — od XX do XLI (Uradni list SFRJ, št. 29/71 in 71/72), pa 19. in 20. člen ustavnega zakona za izvedbo republiških ustavnih amandmajev — XXV do LII (Uradni list SRS, št. 51/71 in 54/72).

— Organizacija

Pojem organizacije zajema temeljne in druge organizacije družbenega dela, organe družbenopolitičnih skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije in druge pravne osebe. Delovna organizacija je glavni nosilec vseh nalog in zadev, s katerimi je zagotovljeno varstvo pri delu. To zagotavljajo delavci v temeljni organizaciji združenega dela z urejanjem varstva pri delu — s samoupravnim sporazumom. Organizaciji pa so naložene obveznosti za normiranje v splošnih aktih in načrtovanje; proučevanje in vzgajanje; določevanje nevarnejših delovnih

mest; pošiljanje delavcev na predhodne in periodične zdravniške preglede; skrb za periodične preglede in preiskave kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklima. Nadalje so organizaciji naložene še posebne obveznosti: da prijavlja pristojnemu organu inšpekcije dela začetek nevarnejših del, težje in smrtne nesreče pri delu, da nudi podatke, dokumentacijo in obvestila v zvezi z nadzorstvom!

Navedene obveznosti nalagajo delovni organizaciji ne le zakon in predpisi s področja varstva pri delu, temveč tudi ustava in drugi zakoni, ratificirane mednarodne konvencije in družbeni dogovori.

Posamezne obveznosti lahko organizacija izpolnjuje na naslednje načine:

1. Normiranje in načrtovanje

Pri tem naj organizacija izhaja iz dejstva, da mora uporabljati samo take gradbene objekte in delovne prostore, delovne priprave in naprave; dajati v uporabo samo taka sredstva in opremo za osebno varstvo, ki ustrezajo določbam zakona in predpisom o varstvu pri delu.

V primerih, ko opravlja delo na skupnih delovnih mestih, mora z ustreznimi varstvenimi ukrepi zagotoviti varnost svojih delavcev in poskrbeti, da ti s svojim delom ne bodo ogrozili varnosti delavcev iz drugih organizacij.

Za taka skupna dela morajo organizacije kot izvajalci del s pismenim dogovorom določiti skupne varnostne ukrepe, obveznosti, odgovorne osebe in njihove pravice.

Pobudnik ali nosilec takega dogovora mora biti tista DO, ki ima po obsegu, času in predvideni denarni realizaciji zagotovljeno največje delo.

Od samoupravnih aktov sta predpisana na novo samoupravni sporazum in dosedanji pravilnik o varstvu pri delu.

S samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih v združenem delu ali s posebnim samoupravnim sporazumom o varstvu pri delu urejajo delavci: način organiziranja in delovanja varstva pri delu; določajo delovno področje in pravice samoupravnih organov ter odgovornih oseb; pravice in obveznosti delavcev; način opravljanja strokovnih nalog in zadev v zvezi z varstvom pri delu; način opravljanja notranje kontrole in pravice tistih, ki to kontrolo izvajajo.

S pravilnikom o varstvu pri delu ali s kakšnim splošnim aktom organizacija lahko določa način in postopek opravljanja strokovnih ali izvršilnih nalog, zlasti še:

a) način in postopek poučevanja in vzgajanja, seznanjanja delavcev z delovnimi pogoji in nevarnostmi na delovnem mestu ob nastopu dela ali ob premetitvi na drugo delovno mesto; način preverja-

nja in razširjanja znanja o varstvu pri delu med zaposlitvijo;

b) določi dela, pri katerih je večja nevarnost poškodb in obojenj, pogoje, katere morajo

mogoče odstraniti s splošnimi varstvenimi ukrepi in normativi;

b) da delavec opravlja tako delo v nepretrganem delovnem procesu neposredno ob viru

10.000 parov varovalnih rokavic

Veš, ni mi jasno, zakaj smo lani porabili 10.000 parov rokavic?

— Meni pa je! Kar malo okrog pogledj, koliko celih leži vsepovsod, pa se ti bo takoj razjasnilo!

NE POZABI - NE POZABI!

— V kompresorskem prostoru moraš zaradi prevelikega hrupa ali ropota vedno uporabljati osebno varstveno opremo (švedsko vato v zvaljkah ali drugo vrsto varovala).

— NE VSTOPAJ V PROSTOR, ČE SI PREDHODNO NISI ZAVAROVAL UŠESA!

izpolnjevati delavci za opravljanje takih del;

c) delovne priprave in roke za periodične preizkušnje in način preizkusov;

č) postopek v zvezi z nabavo, vzdrževanjem in uporabo sredstev in opreme za osebno varstvo;

d) način uresničevanja posebnih obveznosti do inšpekcijskih organov;

e) in načinčasne odstranitve delavca z delovnega mesta ali z dela, ker ni upošteval ali izvrševal naloženih varstvenih ukrepov.

Zakonska obveznost za načrtovanje je v celoti prenešana tudi v osnutek novega zakona o varstvu pri delu.

2. Obveznost poučevanja in vzgajanja o varnosti pri delu je po svoji vsebini in obsegu ostala enaka, kot je bila dosedaj — s tem, da ne bi bil za tiste delavce, ki neposredno opravljajo, vodijo ali nadzorujejo dela, pri katerih je večja nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare, rok za preizkušanje njihovega znanja iz snovi o varstvu pri delu, eno leto, marveč do treh let, konkreten rok pa bi določila organizacija v svojem splošnem aktu glede na svoje razmere in potrebe.

3. Delovna mesta z večjo nevarnostjo

za poškodbe ali zdravstvene okvare. Ta obveznost je bolj konkretizirana in se za taka štejejo delovna mesta in dela, pri katerih se stekajo naslednji pogoji:

a) da v zvezi z opravljanjem dela znatno delujejo na delavca škodljivi vplivi, katerih ni

škodljivih vplivov, katere ni mogoče odstraniti;

c) da delavec dela ob škodljivih vplivih v nepretrganem delovnem procesu poln delovni čas, ki je za neko delo določen;

č) ali če so za taka dela predpisani posebni varstveni ukrepi.

4. Predhodni in periodični zdravniški pregled

Tudi ta obveznost je bolj konkretizirana. Organizacija mora pošiljati svoje delavce na predhodni in na posebne predhodne in periodične zdravniške preglede.

Predhodni zdravniški pregled je določen za delavca, ki stopi na delo prvič ali po presledku, daljšem od 6 mesecev, oziroma, če preboli hujšo bolezen ali preide na drugo delo.

Posebni predhodni zdravniški pregled je določen za delavca, preden je ta razporejen na delo z večjo nevarnostjo za poškodbe ali zdravstvene okvare. Med zaposlitvijo je za take delavce določen periodični zdravniški pregled, da bi ugotovili, če izpolnjuje pogoje za določeno delo z večjo nevarnostjo za poškodbe ali zdravstvene okvare.

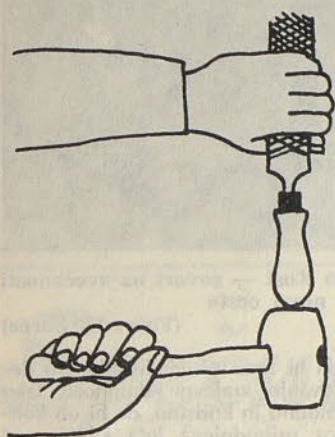
Predhodne zdravniške preglede lahko opravljajo zdravniški splošne prakse zdravstvenih domov, medtem ko posebne predhodne in periodične zdravniške preglede opravljajo zdravstveni zavodi, ki imajo strokovnjake za medicino dela.

(Nadaljevanje na 11. strani)

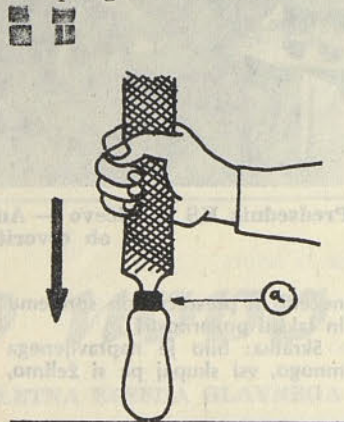
PILA IN STRGALO

Tudi pile in strgala morajo biti ustrezna vrsti dela. Imeti morajo prikladne in nasajene ročaje, ker se sicer lahko med piljenjem izmuznejo. Ročaji sčasoma razpadejo in se

Slika 1 — Nasaditev pile

predstavlja past za poškodbo. **VARNOST DELA ZAHTEVA, DA JE ROČAJ PILE ALI STRGALA BREZHIBNO PRITRJEN.** Pri piljenju na primežu pilimo vedno v levo smer; pilo držimo z desno roko. Pri piljenju v desno smer si namreč lahko strgamo rokav, ker je treba z levo roko segati preko vpetega obdelovanca.

Slika 2 — Nasaditev pile

pri tem konica zasadi v dlan ali kako drugače poškoduje delavca. Tudi razklan ročaj ali pa ročaj, ki je pritrjen z žico ali pa je površno nasajen,

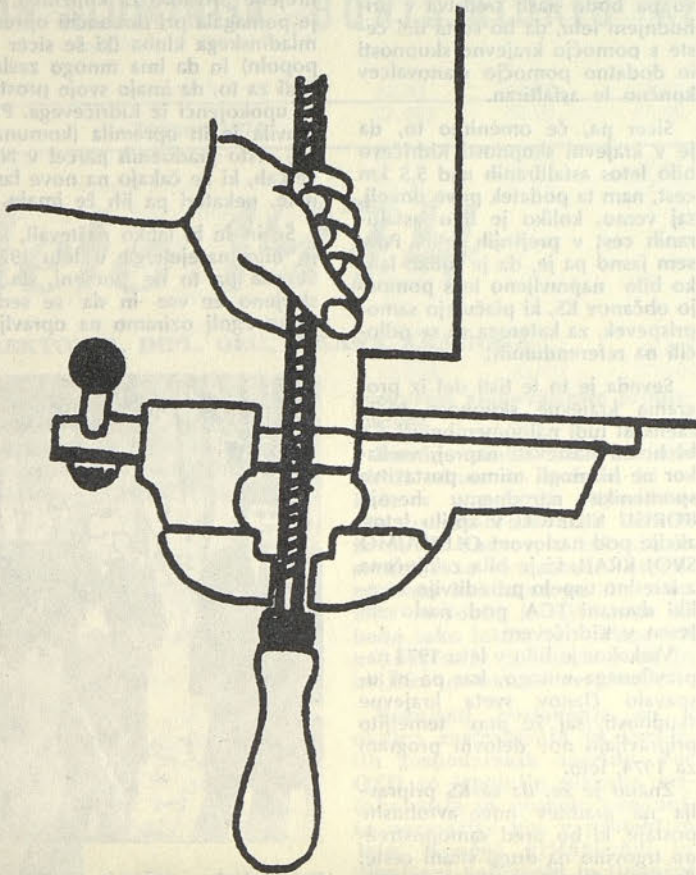
Tudi strgalo mora imeti trdno nasajen ročaj. Trodelno strgalo mora imeti zavarovan tu-

di rob, da ne bi prišlo pri strganju do vreza in podobnih poškodb. Orodij s konicami ali ostrimi robovi, brez varovalne prevleke za konico ali za rezilo, ne smemo uporabljati.

Slika 1 in 2

Pred delom je treba pilo trdno nasaditi in tudi zanesljivo nabiti. Še vedno je v navadi, da delavec — pred nasaditvi-

jo pile — ročaj nekoliko ožge. To pa ni nujno potrebno! Ročaj je treba med delom še vedno naknadno nabijati, da se med delom ne izmuzne. Ročaj ne sme biti razklan. Dober ročaj mora imeti pritrnilno kovinsko spono (a) — naznačeno na sliki 2. Ročaj mora ustrezati podaljšku! Ročaj mora biti neoporečno pritrjen na pilo!

Slika 3 — Izdiranje ročaja

Razširjena odgovornost

(Nadaljevanje z 10. strani)

5. Periodični pregledi in preizkusi

Obveznosti organizacije, da mora zaradi varnosti svojih delavcev skrbeti za periodične preiskave kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklimi, za periodične preglede in preizkuse določenih delovnih priprav in naprav, so povzete po sedanji zakonski ureditvi; uvedena pa je novela, da vse navedene periodične preiskave, preglede in preizkuse lahko opravlja organizacija sama, če ima za to strokovno usposobljeno in tehnično opremljeno službo za varstvo pri delu.

6. Posebne obveznosti organizacije

Med te spadajo, kot doslej, obveznosti, da mora organizacija najmanj osem dni poprej obvestiti prvostopni inšpekcijski organ o začetku dela temeljne organizacije ali organizacije združenega dela ali nje-nega ločenega obrata, torej o začetku večjih, posebno nevarnih in škodljivih del. V zvezi s tem je na novo predpisana obveznost, da mora organizacija o začetku in izvajanju večjih, posebno nevarnih in škodljivih del pripraviti poseben elaborat o varstvu pri delu. Prav tako vsebuje osnutek novega zakona tudi ostale posebne obveznosti, kot so poročanje o nesrečah pri delu, nudenje pomoči, poročanje in dajanje podatkov v zvezi z nadzorstvom itd.

b) Obveznosti projektantskih in drugih organizacij, upravnih organov

Na novo so v osnutku zakona urejene obveznosti projektantskih in drugih organizacij, ki načrtujejo ali proizvajajo delovne pripravne, naprave, sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu ali projektirajo gradbene objekte in tehnološke procese, da upoštevajo tudi varstvene ukrepe in normative. V dokaz, da so to storile, so dolžne potrditi projek-

tantsko dokumentacijo za gradbene objekte, namenjene za tehnološke prostore in tehnološke procese, na način, kot to določajo v svojem splošnem aktu. Pristojni upravni organ za gradbene zadeve pa je dolžan v komisije za prevzem takih objektov imenovati strokovnjake s področja varstva pri delu.

Obveznosti za upoštevanje in zagotavljanje varstvenih ukrepov in normativov je naložena tudi projektantom in proizvajalcem delovnih priprav in naprav, sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu. Tudi te organizacije so dolžne in imajo pravico, da izdajo ustrezen varnostni atest, navodilo za uporabo in vzdrževanje — na ta način, kot ga predpišejo s svojim splošnim aktom.

S takšno zakonsko ureditvijo bi dosegli, da bi bili preventivni varstveni ukrepi upoštevani in vgrajeni že v obdobju takomenovanega predhodnega varstva, ko je gradbeni objekt, delovna priprava, naprava, sredstvo ali oprema za osebno varstvo šele v projektiranju, v izgradnji ali izdelavi.

Gre za to, da bodo doseženi večji varnostni učinek; zelo pomemben je tudi racionalni in ekonomski faktor. Pozneje, ko je objekt že zgrajen, ga je varstveno težko, največkrat pa tudi nemogoče zavarovati. To velja tudi za delovne pripravne, za sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu.

Pri vsem tem moramo izhajati tudi iz dejstva, da naj nosi ustrezen del odgovornosti — tako kot delovna organizacija ali zasebni delodajalec — tudi tisti, ki projektira ali izdeluje gradbene objekte, delovne pripravne, naprave, sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu. Tako obveznost bi morali naložiti tudi uvoznikom investicijskotehnične dokumentacije, delovnih priprav, naprav, sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu! Ta obveznost je za delovne pripravne že predpisana z mednarodno konvencijo o zavarovanju strojev.

Slika 5 — Pravilna višina primeža

Gradnja prosvetnega doma v Apačah lepo napredovala

Kot smo že poročali, so vaščani Apač zadnji dve leti zelo aktivni. Asfaltirali so si vse ceste, rekonstruirali električno omrežje in sofinancirali gradnjo novega transformatorja. Za leto 1973 je bila vsa aktivnost posvečena gradnji prosvetnega doma.

Povedati je treba, da vas Apač nima prostora, v katerem bi bili kakršnikoli sestanki, razen gostilne, ki pa za sestanke ni primerna. Zato je toliko večja zahteva po domu, ki bo na voljo vsem organizacijam v vasi.

Da je gradnja že tako napredovala, se moramo zahvaliti več dejavnikom, ki so nam pomagali. Opravljenih je bilo ogromno prostovoljnih delovnih ur, katere so prispevali zavedni vaščani Apač.

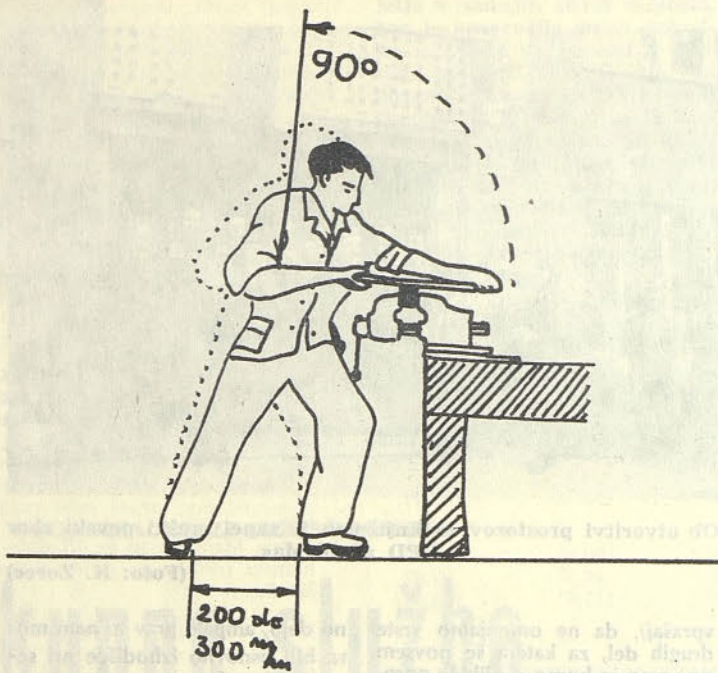
Gonilna sila pri prostovoljnem delu so bili člani gradbenega in vaškega odbora, z nekaterimi izjemami. Človek, ki je največ prispeval k temu objektu, kakor tudi k ostalim pridobitvam v vasi, je nedvomno predsednik vaškega in gradbenega odbora prosvetnega doma Vinko Veit. Napravil je načrte, izposloval vso potrebno dokumentacijo, strokovno vodil vsa dela in delal; s tem je prispeval nad 1500 delovnih ur in napravil več tisoč kilometrov s svojim avtomobilom. Do danes še brez nadomestila, ki bi ga morali vsaj delno kriti. Povedati velja, da ga je, kadar je bil v službi, v polni meri nadomeščala njegova žena Zalika, ki ima za akcije velike zasluge. Krivični bi bili, če ne bi priznali uslug tudi ostalim odbornikom, ki stojijo tesno ob strani v akcijah, teh pa ni malo.

Zal imamo tudi take odbornike, ki še niso opravili ur po pogodbi.

Imamo odbornike, ki so napravili 10-krat več, kot so se zavezali s pogodbo.

Dolžni smo zahvalo kolektivu TGA Kidričevo, ki je prispeval sredstva, KS Kidričevo, temeljni kulturni skupnosti Ptuj, kakor tudi vsem ostalim vaščanom, ki so prispevali svoj delež. Pohvaliti velja Maksa Lesjaka, ki že več let dela v Nemčiji in je za gradnjo doma prispeval 400 DM, kar je najvišji znesek vaščanov. Primera vreden je tudi Alojz Muršec, upokojeni zidar, ki je kljub pogodbeni obveznosti, še ob prostovoljnem delu, ko je videl, kakšne so potrebe, po končanem delu primaknil 100 N din, kljub nizki pokojnini za današnje čase.

Zato, če hočejo vaščani Apač, da bo dom v bližnji bodočnosti dokončan, bi morali v prvi vrsti pomagati vsi tisti vaščani, ki še niso prispevali in tudi tisti, ki so prispevali manj, kot bi naj dali glede na svoj socialni položaj. (Nadaljevanje na zadnji strani)

Slika 4 — Pravilen položaj telesa pri piljenju

Slika 3

Kako izdiramo ročaj iz pile, prikazuje slika 3. Izdrtje mora potekati na lahek način, ne siloma ali sunkovito. Ročaj enostavno vstavimo in pritrldimo v primež, nakar podaljšek pile izvijemo in potegnemo iz ročaja — v nasprotni smeri. Pri tem delu naj bo primež nameščen na ustrezni višini, odvisno od velikosti delavca in obdelovanca.

Slika 4

Telo mora biti v stegnih nagnjeno nekoliko naprej. Desna roka mora biti pod kotom 90°, a leva roka po možnosti čimbolj iztegnjena. Oddaljenost desnega stopala od leve pete naj bi bila od 200 do 300 mm.

Slika 5

Predmet, kateri je vpet v primež, ne sme biti na večji višini od komolca delavca, kateri pa mora stati ravno; če je delavec nižji, mora stati na platformi (podlagi).

— k

Iz naše sosesčine

Ko ob koncu leta analiziramo uspehe na raznih področjih našega družbenopolitičnega ali drugega delovanja, je vsekakor prav, da spregovorimo tudi o delu naše največje krajevne skupnosti v ptujski občini — o krajevni skupnosti Kidričevo.

O njenem delovanju smo že letos posredovali našim članom kolektiva nekaj zapisov, s katerimi smo jih seznanili s trenutno doseženimi uspehi, katere so dosegli pri izvrševanju sprejete delovnega programa.

Odvč bi bilo, če bi hoteli kronološko obdelati dosežene uspehe krajevne skupnosti, zato bomo skušali v naslednjih nekaj vrsticah prikazati le tiste najpomembnejše, ki vsekakor zaslužijo svoje mesto tudi v našem tovarniškem glasilu.

Kot nam je znano, je svet krajevne skupnosti Kidričevo ob začetku svoje mandatne dobe sprejel delovni program, katerega je po določenih območjih krajevnih odborov tudi izvajal — tako ali drugače.

Nekaj let nazaj je bilo pereče vprašanje prostorov za knjižnico, prostorov za mladinski klub, prostorov za upokojence in ne nazadnje: asfaltiranje cest ob četvorčkih. V delovnem programu KS smo lahko tudi zasledili nekaj, kar je bilo predloženo vsem občanom krajevne skupnosti Kidričevo — naselja I — ob pripravah na izvedbo referenduma za uvedbo krajevnega samoprispjevka: sofinanciranje prizidka jaslim in vrtcu, priprava projektov za izgradnjo skupne kurilnice centralne kurjave in podobno.

Preuranjeno je sedaj govoriti o slednjem, saj pri tem gre za nalozbo, o kateri je še kako potrebno razmisliti, vsekakor pa ni rečeno, da je to sedaj že zbrisano iz nadaljnjega programa.

Lahko bi ugotovili, da je bilo urejeno izredno mnogo, če le pomenimo tisto, o čemer smo že poročali — o asfaltiranju ceste od letnega kopaljšča mimo gradu in četvorčkov do ceste Ptuj — Šikole. Znano je, da je prav pred mesecem bila dokončno asfaltirana tudi cesta Kidričevo — Miklavž, kar sicer ni bilo v programu KS Kidričevo za letošnje leto, ampak je to bila nujno potrebna in izredno pomembna nalozba in akcija, ki je bila plod medsebojnega sodelovanja treh krajevnih skupnosti: Kidričevo, Marjeta in Miklavž, ki so tudi podpisale družbeni dogovor o asfaltiranju še preostalih cestnih odsekov v ptujski in mariborski občini, ki še niso bili asfaltirani.

Akcija, katero so podprli občani vseh krajevnih skupnosti, je rodila uspehe, katerih ne kaže podcenjevati, saj je sedaj dokončno povsem asfaltirana cesta, ki povezuje Kidričevo in dalje do Maribora, pri čemer naj omenimo še to, da so tudi prebivalci Kungote še enkrat prispevali določena sredstva in tako dokazali, da so bili kljub neplaniranim finančnim izdatkom vseeno pripravljivi oddvojiti del svojih družinskih proračunov za modernizacijo oziroma asfaltiranje preostalega dela ceste med njihovo vasjo in Prepoljami — to je, do občinske meje med občino Ptuj in Maribor.

Pripomnimo naj le to, da je na strani ptujске občine bilo za asfaltiranje še 1500 metrov, na strani mariborske pa 4500 metrov, torej v skupni dolžini 6 km.

Pred praznovanjem dneva republike bi naj bil v vasi Njiverce dograjen del vodovoda in bi tako zopet nekaj strank dobilo vodo v hišo. Njiverčani imajo v svojem programu še napisano, da bodo zgradili manjšo dvorano, ki bi služila vaščanom za njihove potrebe. Ne moremo trenutno trditi, ali bo to lahko izvedljivo v letu 1974 ali ne!

Mnogo kritike in vprašanj je tudi bilo pri stanovalcih na Stari postaji; menili so, da prav tako vplačujejo samoprispjevke in bi tudi morali dobiti asfaltirano cesto. Res, tega ni bilo mogoče izvesti v letošnjem letu, prav gotovo pa bodo našli sredstva v prihodnjem letu, da bo še ta del ceste s pomočjo krajevne skupnosti in dodatno pomočjo stanovalcev končno le asfaltiran.

Sicer pa, če omenimo to, da je v krajevni skupnosti Kidričevo bilo letos asfaltiranih nad 5,5 km cest, nam ta podatek pove dovolj, saj vemo, koliko je bilo asfaltiranih cest v prejšnjih letih. Povsem jasno pa je, da je toliko lahko bilo napravljeno le s pomočjo občanov KS, ki plačujejo samoprispjevke, za katerega so se odločili na referendumih!

Seveda je to le tisti del iz programa krajevne skupnosti, ki je zaenkrat tudi najpomembnejši. Če bi hoteli naštevati naprej, vsekakor ne bi mogli mimo postavitev spomenika narodnemu heroju BORISU KIDRIČU v aprilu letos, akcije pod naslovom OLEPŠAJMO SVOJ KRAJ!, ki je bila zaključena z izredno uspešno prireditvijo v veliki dvorani TGA pod naslovom Jesen v Kidričevem.

Vsekakor je bilo v letu 1973 napravljeno mnogo, kar pa ni uspavalo članov sveta krajevne skupnosti, saj že prav temeljito pripravljajo nov delovni program za 1974. leto.

Znano je že, da se KS pripravlja na graditev nove avtobusne postaje, ki bo pred samopostrežno trgovino na drugi strani ceste, da že potekajo razgovori o morebitni zgraditvi bencinske črpalke (to je sicer še trenutno velik

KS Kidričevo skrbno izvedene in podprte od občanov, kajti dela je še precej, naša skupna naloga in skrb pa bo morala biti, da bomo vse predvideno tudi opravili v okviru možnosti.

Pred to skrbno pripravo programa naj omenimo, da je KS v letošnjem letu odprla tudi nove prostore lekarne v Kidričevem, da je izročila svojemu namenu preurejene prostore za knjižnico, da je pomagala pri dokončni opremlitvi mladinskega kluba (ki še sicer ni popoln) in da ima mnogo zaslug tudi za to, da imajo svoje prostore upokojenci iz Kidričevega. Pripravila je in opremila (komunalno) vrsto gradbenih parcel v Njivercah, ki že čakajo na nove lastnike, nekateri pa jih že imajo.

Še in še bi lahko naštevali, kar je bilo narejenega v letu 1973! Seveda pa to ne pomeni, da je storjeno že vse in da se sedaj lahko zgolj oziramo na opravljene in presrečni ob sprejemu in takšni pozornosti!

Skratka: bilo je napravljeno mnogo, vsi skupaj pa si želimo,

Prijateljsko srečanje predstavnikov dveh občin — na meji med občinama; njihju združuje nova cesta Kidričevo — Miklavž (Foto: K. Zorec)

V KRAJEVNI SKUPNOSTI KIDRIČEVO ŽE PRIPRAVLJAJO NOV DELOVNI PROGRAM

Predsednik KS Kidričevo — Anton Kosi — govori na svečanosti ob otvoritvi nove ceste (Foto: K. Zorec)

nečeni in presrečni ob sprejemu in takšni pozornosti!

Skratka: bilo je napravljeno mnogo, vsi skupaj pa si želimo,

da bi tudi v bodoče bilo vso delovanje krajevne skupnosti tako plodno in koristno, da bi ob koncu prihodnjega leta lahko spet prikazali, da smo delovni program krajevne skupnosti spet povsem realizirali in tako napravili še odločilnejši korak naprej pri uresničevanju čimboljše ureditve družbenega standarda v korist in zadovoljstvo vseh občanov krajevne skupnosti Kidričevo, katerim krajevna skupnost, krajevna organizacija SZDL, ostale organizacije in društva želijo prav prijetno praznovanje starega leta, uspešno in srečno NOVO LETO 1974!

Ob otvoritvi prostorov za knjižnico je zapel moški pevski zbor DPD »Svoboda«.

(Foto: K. Zorec)

vprašaj), da ne omenjamo vrste drugih del, za katero še povsem ne vemo in bomo o njih še poročali, ko bo svet krajevne skupnosti sprejel delovni program za leto 1974, prav tako pa tudi vsi krajevni odbori.

Vsekakor pa je treba že sedaj poudariti, da bo potrebno pri pripravljanju dobrega delovnega programa sodelovanje vseh občanov, kajti realen program je mogoče napraviti le tedaj, če bodo predlogi in pomoč občanov taka, da jo bo — tudi mogoče realizirati. Za asfaltiranje še preostane del ceste pri Stari postaji, del iz vasi Njiverce skozi gozd do ceste Ptuj — Šikole, toda za to bodo potrebna tudi dodatna sredstva, kajti sedaj smo se že lahko prepričali, da brez dodatnih sredstev občanov domala ne gre več.

Vsekakor bodo morale biti priprave na novi delovni program

no delo, ampak, prav to nam mora biti osnovno izhodišče pri sestavljanju novega programa, katerega bo potrebno graditi na tem, kar je bilo opravljeno, in predvideti, kje bi se naj začelo delo nadaljevalo tudi v naslednjem letu. Pozabiti pa tudi ne smemo na to, da krajevna skupnost poleg omenjenih in vseh tistih del, katerih tukaj nismo omenili, posveča vso pozornost tudi ostalim problemom na svojem območju. Tako je letos že tretjič bil organiziran in izveden sprejem starejših občanov, ki so dali svoj delež pri dosedanjem delu krajevne skupnosti ali kako drugače, pa se čutimo dolžne, da se jih vsaj enkrat na leto spomnimo, jim skupaj pripravimo sprejem in prijetno kramljanje z njimi. Dosedanji trije sprejemi so pokazali, kako prav je, da smo se spomnili tudi takih občanov, saj so bili prese-

Gradnja prosvetnega doma v Apačah

(Nadaljevanje z 11. strani)

Veliko si odbor obeta še od prispevkov delovnih organizacij in širše družbene skupnosti, kateri je dolžnost — vlagati sredstva za širitev kulture na vasi. Vendar pravi pregovor: sam prispevaj svoj delež in tudi drugi ti bodo pomagali! Zato se naj sleherni vaščan Apač vpraša, ali je že dovolj prispeval po svojih močeh za gradnjo doma, katerega bomo potrebovali še sami ali še bolj: naši potomci. Nihče naj ne pozabi na sklep odbora: da bo sleherni prispevek zapisan in v okvirju zaštet obsežen v prostorih doma. Za mlajše rodove, da bodo videli, kdo vse je prispeval sredstva za gradnjo objekta in v kakšnem znesku.

Do danes je gradnja doma stala okrog 14 milijonov S din; ti stroški predstavljajo pretežno nabavo gradbenega materiala. Za dokončanje gradnje, opremo in zunanjo ureditev so še potrebna sredstva v dokaj večjem znesku; prostovoljno delo za dom je namreč pri dela voljnih ljudi že izčrpano.

Velika rezerva delovne sile je še med mladinci, ki niso dali od sebe tistega, kar smo pričakovali

od njih. Z nekoliko truda in aktivnosti bi njihov klub lahko že funkcioniral. Posebno v zimskem času bi bil zelo potreben. Če pa bodo hoteli mladinci kaj več napraviti, se bodo morali bolje organizirati in si izbrati tako vodstvo, ki si bo to ime tudi zaslužilo. Treba pa jim je priznati, da so kljub nekolektivnemu delu uspeli zbrati 13.000 N din, katere so prispevali za gradnjo kluba.

Mrtvilo je čutili tudi pri prosvetnem društvu in njegovih sekcijah; kljub izteku leta še ni uspelo pobrati članarine, katero bi nujno potrebovalo, saj je tako rekoč brez denarja.

Prav je, da zapišemo tudi črno kroniko tega doma. Pripetile so se tri nesreče pri delu, ki so zahtevale bolniško nego. Od teh so kar dve prizadele najzaslužnejšega Vinka Veita; zlasti druga bo zahtevala daljšo bolniško nego.

Ne da se opisati trenutka, ko so za nesrečo zvedeli aktivni odborniki in vaščani. Kajti, zavedamo se, kaj nam je pomenil zdrav med nami. Zato mu želimo čimprejšnje okrevanje z željo, da mu poškodba ne bi pustila posledic, ki bi ga ovirale pri njegovem ustvarjalnem delu.

M. T.

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO UREDNIŠKI ODBOR:

Franc Vrlič — predsednik, člani: Ivan Mazera, Vlado Šerc, Konrad Rižnar, dipl. inž. Stojan Kerbler in odgovorni urednik tovarniškega časopisa — Stane Tonejc, dipl. inž.

Tisk: ZGP »Pomurski tisk« v Murski Soboti

Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno. Rokopisov in slik ne vračamo.